

Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim
ul. Hłżecka 37
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU AKTUALIZACJI**

**PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO**

**na lata 2012-2015
z perspektywą do roku 2019**

Ostrowiec Świętokrzyski 2013

Opracował:

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	5
1.1	PODSTAWA PRAWNA	5
1.2	ZAKRES I CEL PROGNOZY	5
2.	Informacje o zawartości, głównych celach aktualizacji programu ochrony środowiska oraz jego powiązaniu z innymi dokumentami	8
2.1	ZAKRES I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO PROGRAMU	8
2.2	POWIĄZANIE PROJEKTU Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ ICH WPŁYW NA JEGO KSZTAŁT	10
2.2.1	Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.	11
2.2.2	Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015	14
2.2.3	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2020	16
3.	Określenie stanu środowiska na obszarach objętych oddziaływaniem projektowanego Programu Ochrony Środowiska	24
3.2.1	Wody powierzchniowe	28
3.2.2	Wody podziemne	29
3.2.3	Budowa geologiczna	30
3.2.4	Lasy	31
3.2.5	Formy ochrony przyrody	32
3.2.6	Powietrze atmosferyczne	34
3.2.7	Gleby i powierzchnia ziemi	35
4.	Najistotniejsze problemy ochrony środowiska na terenie powiatu ostrowieckiego	38
5.	Negatywne zmiany środowiska wynikłe w przypadku niezrealizowania założeń projektowanego Programu Ochrony Środowiska	44
6.	Metody analizy realizacji postanowień projektu Programu Ochrony Środowiska	45
7.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	62
8.	Oddziaływanie planowanych inwestycji	65
8.1	ODDZIAŁYWANIE INWESTYCJI NA RÓŻNE FORMY OCHRONY PRZYRODY	72
8.1.1	Parki Krajobrazowe	72
8.1.2	Obszary chronionego krajobrazu	74
8.1.3	Obszary NATURA 2000	77
8.1.4	Rezerwaty przyrody	83
8.1.5	Pomniki przyrody	86
8.1.6	Dziko żyjące rośliny i zwierzęta	87
9.	Rozwiązania służące zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko	89
10.	Wskazanie trudności napotkanych podczas sporządzania Programu Ochrony Środowiska	94
11.	Propozycje proponowanych metod monitoringu i wskaźników oceny	95
12.	Podsumowanie	98

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności i powierzchnia gmin powiatu ostrowieckiego	27
Tabela 2. Jakość wód podziemnych w punktach sieci krajowej w powiecie ostrowieckim w roku 2010 (źródło GIOŚ) *JCWP – Jednolita Część Wód Podziemnych	30
Tabela 3. Struktura własności lasów znajdujących się na terenie powiatu ostrowieckiego	31
Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	35
Tabela 5. Cele i kierunki działań zaplanowane do wykonania w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego	46
Tabela 6. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019.....	57
Tabela 7. Obszary NATURA 2000 znajdujące się na terenie powiatu ostrowieckiego	79
Tabela 8. Wskaźniki monitorowania Programu	95

1. WPROWADZENIE

1.1 Podstawa prawna

Opracowując projekt aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”, Zarząd Powiatu zobowiązany jest do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w/w dokumentu. Obowiązek ten został nałożony artykułem 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Wynika to z transpozycji na polskie prawodawstwo postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”, opracowano zgodnie z wymogami określonymi przez ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232.) oraz zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) a także zgodnie z ustawą z dnia 21 maja 2010 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 119, poz. 804).

1.2 Zakres i cel prognozy

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy projekt aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019” nie wpływa na prawidłowe funkcjonowanie środowiska przyrodniczego. Podstawowym celem prognozy jest ustalenie, czy przyjęte w projekcie „Programu ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019” cele i kierunki ochrony środowiska nie kolidują z realizacją celów zapisanych w międzynarodowych, wspólnotowych, krajowych i regionalnych dokumentach polityki ekologicznej, czy gwarantują bezpieczeństwo

środowiska przyrodniczego i jego ochronę. Zakres prognozy został określony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa – w szczególności art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227) oraz z pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak: WPN-II.411.3.2013.MK z dnia 15.02.2013 r., a także z pismem Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach znak: SEV.9022.5.3.2013 z dnia 18.02.2013 r. Prognoza podejmuje próbę rozpoznania możliwych do identyfikacji skutków oddziaływania na środowisko postanowień ocenianego dokumentu oraz oceny czy przyjęte rozwiązania ochronne w dostateczny sposób chronią przed powstawaniem w środowisku ewentualnych zagrożeń i konfliktów. Prognoza oddziaływania na środowisko, udostępniona w procedurze z udziałem społeczeństwa, spełniała istotną rolę informacyjną, ułatwiającą mieszkańcom nieposiadającym wystarczającej wiedzy o środowisku, aktywne włączenie się do konsultacji projektu.

Zgodnie z powyższym, prawidłowo przygotowana prognoza oddziaływania na środowisko:

1. Zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. Określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi, zwierzęta, rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. Przedstawia:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POWIĄZANIU Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 Zakres i główne cele projektowanego programu

Program ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015” uwzględnia wymagania ustawy Prawo ochrony środowiska zarówno w zakresie zawartości jak i w zakresie metodyki jego konstruowania. Dokument posiada strukturę podobną do projektu „Polityki ekologicznej państwa” i „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”. Program ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012 - 2015” obejmuje następujące rozdziały:

Rozdział 1. Wprowadzenie

Prawna i formalna podstawa sporządzenia aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego”, główne cele opracowania oraz ich odniesienie do celów polityki ekologicznej państwa oraz województwa świętokrzyskiego.

Rozdział 2. Charakterystyka ogólna Powiatu Ostrowieckiego

Uwarunkowania administracyjne, geograficzne i demograficzne oraz sytuacja gospodarcza powiatu w powiązaniu z warunkami naturalnymi takimi jak: budowa geologiczna, hydrogeologiczna, hydrologia, środowisko przyrodnicze, charakterystyka gleb i użytkowanie terenu.

Rozdział 3. Stan i ocena zagrożeń środowiska Powiatu Ostrowieckiego

Rozdział ten zawiera aktualne informacje o stanie wszystkich istotnych komponentów środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz przedstawia jego najważniejsze zdiagnozowane zagrożenia.

Rozdział 4. Cele programu ochrony środowiska, kierunki działań ekologicznych

Kierunki działań na lata 2012-2015 wynikające z głównych celów ekologicznych wyznaczonych do osiągnięcia do roku 2019. Zgodnie z aktualnie obowiązującą Polityką ekologiczną państwa, rozpatrywano je w trzech głównych obszarach działań:

- działania o charakterze systemowym,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Rozdział 5. Harmonogram realizacji zadań ekologicznych

Sposób realizacji priorytetów ekologicznych powiatu, określenie do jakiej grupy zadań należą poszczególne działania planowane do realizacji.

Rozdział 6. Ocena realizacji programu

W rozdziale określono kto i w jaki sposób powinien sprawować nadzór nad realizacją postanowień zawartych w Programie. Określono sposób w jaki powinien być prowadzony monitoring wdrażania programu (monitoring jakości środowiska oraz monitoring skuteczności realizacji polityki środowiskowej w powiecie). Określono najważniejsze mierniki monitorowania stopnia realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego” z podziałem na poszczególne monitorowane komponenty środowiska lub główne źródła jego zagrożeń.

Rozdział 7. Źródła finansowania

Najważniejsze instrumenty prawne, finansowe oraz społeczne za pomocą których należy dążyć do osiągnięcia celów i zadań ekologicznych nakreślonych w projekcie aktualizowanego programu ochrony środowiska

Rozdział 8. Wytyczne do sporządzania programów gminnych

Wskazówki dotyczące zakresu i sposobu wykorzystania ustaleń zawartych w programie powiatowym podczas opracowywania gminnych programów ochrony środowiska.

Rozdział 9. Spis wykorzystanych materiałów

2.2 Powiązanie projektu z innymi dokumentami oraz ich wpływ na jego kształt

Zgodnie z koncepcją rozwoju zrównoważonego warunkiem koniecznym dla dalszego rozwoju gospodarczego jest ochrona różnorodności biologicznej. Kierunki ochrony różnorodności biologicznej są szerszej rozumiane niż tradycyjna ochrona przyrody i są odnoszone do przestrzeni całego regionu, a nie tylko do obszarów prawnie chronionych. Ważne jest też wskazanie sposobów przywrócenia różnorodności biologicznej na terenach użytkowanych i zagospodarowanych przez człowieka, w tym na obszarach już znacznie zdegradowanych. Konieczne jest również lepsze zintegrowanie działań ochronnych z działaniami profilaktycznymi, za które odpowiedzialne winny być przede wszystkim sektory gospodarcze.

Prognozę oddziaływania projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego ” wykonano z wykorzystaniem następujących materiałów sporządzonych na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Polityka Leśna Państwa,
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2008-2011,
- Dokumenty strategiczne powiatu ostrowieckiego i gmin wchodzących w skład powiatu.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2012 poz. 647 ze zm.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze Dz. U. z 2011 nr 163 poz. 981 ze zm.
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227 ze zm.

- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Dz. U. 2012 poz. 1059
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku Dz. U. z 2007 r. Nr 120 poz. 826 ze zm.

2.2.1 Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Pierwsza Polityka Ekologiczna Państwa powstała w 1991 roku w okresie transformacji gospodarczej. Chociaż przyczyniła się ona do poprawy stanu środowiska i podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa, po 10 latach przestała być adekwatna do zmieniającej się rzeczywistości. Gospodarka została w znacznym stopniu sprywatyzowana, zarządzanie państwem zostało zdecentralizowane i coraz większą rolę zaczęły odgrywać działania na szczeblu lokalnym, staliśmy się członkiem Rady Europy, OECD i NATO. Podpisaliśmy szereg konwencji dotyczących ochrony środowiska w tym Ramową Konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu i Protokół z Kioto. Zmiana sytuacji społeczno-ekonomiczno-politycznej państwa wymagała dostosowania polityki ekologicznej do nowych, odmiennych warunków.

Główną zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, która została sformułowana podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju "jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, niedoznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia". Inne zasady, jakimi kieruje się polityka, to:

- zasada przezorności
- zasada "zanieczyszczający płaci"
- zasada prewencji
- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik
- zasada subsydiarności

Zasada przezorności mówi, że problemy związane ze środowiskiem naturalnym powinny być rozwiązywane już w momencie stwierdzenia prawdopodobieństwa ich występowania, a nie dopiero po uzyskaniu naukowego potwierdzenia. Pozwoli to uniknąć zaniechań wynikających z

kosztownych i długotrwałych badań oraz niechęci niektórych instytucji do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska. Zasada "zanieczyszczający płaci" pociągnie do odpowiedzialności, sprawców zanieczyszczeń. Będą oni musieli w sposób materialny rekompensować społeczeństwu pogarszanie jakości środowiska. Zasada prewencji zakłada, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom będzie podejmowane już na etapie planowania inwestycji. Preferencje będą uzyskiwały inwestycje najmniej szkodliwe dla środowiska. Zasada stosowania najlepszych dostępnych technik przyczyni się do wdrażania najbardziej ekonomicznych i "ekologicznych" technologii. W myśl zasady subsydiarności decyzje dotyczące ochrony środowiska podejmowane będą przez władze lokalne, a nie przez państwo, tak jak to miało miejsce do tej pory.

Zasady mają pomóc w osiągnięciu głównego celu polityki jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Cel główny realizowany będzie poprzez realizację celów krótko-, średnio- i długookresowych. Jednym ze średniookresowych celów w zakresie jakości powietrza i zmian klimatu jest realizacja zobowiązań Protokołu z Kioto, czyli redukcja emisji gazów cieplarnianych do poziomu nieprzekraczającego 94% emisji z roku 1988, zmniejszenie energochłonności gospodarki, wdrażanie najlepszych dostępnych technik oraz użytkowanie odnawialnych źródeł energii. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych zadań należy zaliczyć:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej.

Głównymi celami Polityki ekologicznej państwa są:

- doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko,

- jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu eko-innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska,
- stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy,
- przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji,
- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne, a także zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z

zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

Cele Polityki Ekologicznej Państwa w powiązaniu ze specyfiką powiatu ostrowieckiego wyznaczają konkretne działania dla projektu aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015” w trzech głównych zakresach działań:

- zakres zagadnień systemowych,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zasobów naturalnych,
- zakres działań dla poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

2.2.2 Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa na poziomie regionalnym zarządy województw są zobligowane do sporządzania wojewódzkich programów ochrony środowiska (art.17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska) i ich aktualizacji co 4 lata (art.14 ustawy POŚ). „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”, będący aktualizacją poprzedniej edycji programu ochrony środowiska, na podstawie aktualnego stanu środowiska i źródeł zagrożeń w poszczególnych komponentach środowiska, określa:

- strategię działań dla poprawy stanu środowiska w perspektywie roku 2019,
- wojewódzkie priorytety ekologiczne i przedsięwzięcia priorytetowe planowane do realizacji w latach 2011-2015,
- monitoring realizacji Programu,
- aspekty finansowe wdrażania Programu.

Strategia działań dla poprawy stanu środowiska, zawierająca cele średniookresowe do 2019 roku, kierunki działań do 2015 roku i najważniejsze działania, ujęta jest w następujących zagadnieniach:

- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- kierunki działań systemowych.

Nadrzędnym celem polityki ekologicznej dla województwa świętokrzyskiego jest:

„Zrównoważony rozwój województwa, w którym środowisko przyrodnicze i jego ochrona mają znaczący wpływ na przyszły charakter tego obszaru i równocześnie wspierają jego rozwój gospodarczy i społeczny”

Cel ten jest zgodny z celem generalnym sformułowanym w "Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku". W „Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015” sformułowano następujące cele ekologiczne:

1. W zakresie zagadnień systemowych:
 - kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego,
 - zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna,
 - zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem,
 - kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa, sprzyjającej
 - równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska,
 - promowanie i wsparcie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego w gałęziach przemysłu znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego,
 - wdrożenie mechanizmów zapewniających ekonomizację ochrony środowiska.
2. W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody:
 - ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa,
 - rozwijanie trwale zróżnicowanej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
 - ochrona środowiska glebowego przed degradacją,
 - zrównoważone korzystanie z zasobów kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji.
3. W zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii:
 - wzrost efektywności wykorzystania zasobów wodnych i surowcowych na cele gospodarcze,
 - zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zapobieganie oraz ograniczanie ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,

- zwiększenie odnawialnych źródeł energii na terenie województwa,
 - trwałe i zrównoważony rozwój w gospodarowaniu zasobami wodnymi województwa oraz skuteczna ochrona przed powodzią i suszą.
4. W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa,
 - spełnianie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa,
 - zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, szczególnie emitowanym przez środki transportu,
 - minimalizacja oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko,
 - ograniczenie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

2.2.3 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2020

Podstawą rozwoju Powiatu Ostrowieckiego jest zaktualizowana strategia, która określa, misję oraz cele i kierunki działania do roku 2020. Dokument ten poddany ocenie radnych, a następnie uchwalony przez Radę Powiatu zawiera również opcje i warianty rozwoju. Programy operacyjne mają charakter otwarty i będą uszczegóławiane przez Radę Powiatu w zależności od corocznie uchwalanego budżetu. Lista Programów Operacyjnych znajduje się w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Powiatu Ostrowieckiego wraz z podporządkowanymi projektami i zadaniami. Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania powiatu, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność Powiatu Ostrowieckiego koncentrować będzie się na pięciu obszarach:

I. Ekologia

1. Priorytety

- a). Podnoszenie świadomości „ekologicznej” mieszkańców powiatu
 - Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska oraz Powiatowego Programu Gospodarki Odpadami
 - Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie: nowych technologii oczyszczania ścieków przydomowych ,oraz nowych technik grzewczych

- Promocja segregacji odpadów i wykorzystania surowców wtórnych poprzez tworzenie systemów motywacji
 - b). Minimalizacja i przeciwdziałanie występowaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń ekologicznych.
 - Budowa i wzmacnianie wałów przeciwpowodziowych
 - Budowa małych zbiorników retencyjnych na Kamionce i Modle
 - Regulacja koryt rzek oraz udrażnianie i konserwacja rowów melioracyjnych
 - c). Wdrażanie planów segregacji i utylizacji odpadów.
 - Rozbudowa i przebudowa składowiska odpadów „Janik” w tym sortowni odpadów
 - Likwidacja dzikich wysypisk na terenie gmin powiatu
 - Utylizacja odpadów niebezpiecznych na terenie gmin powiatu
2. Cele pierwszorzędne
- a). Propagowanie zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem obszarów turystycznych.
 - Promowanie czystego ekologicznie ogrzewania domów
 - Wydzielanie stref zieleni oraz nadzór nad prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej
 - Monitoring zakładów produkcyjnych w zakresie emisji zanieczyszczeń
 - b). Zintegrowane działania w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej.
 - Budowa i rozbudowa infrastruktury kanalizacji sanitarnej na terenie gmin powiatu
 - Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
 - Likwidacja zbiorników bezodpływowych.
 - c). Rozwój odnawialnych źródeł energii.
 - Promocja energii z paliw alternatywnych – biopaliwa
 - Określenie „róży wiatrów” dla elektrowni wiatrowych.
 - Wykorzystanie istniejących cieków do budowy małych elektrowni wodnych.

II. Gospodarka

1. Priorytety

- a). Polityka inwestycyjna na obszarze Powiatu.

- Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w gminach: Strefy lub Parki Przemysłowe
 - Zachęty i ulgi podatkowe dla potencjalnych inwestorów na terenie gmin powiatu
 - Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie powiatu.
- b). Wykorzystywanie środków pomocowych: UE i krajowych.
- Tworzenie bazy gotowych projektów inwestycyjnych na szczeblu gminnym i powiatowym.
 - Konstruowanie montażu finansowych (WPI*, WPF**) na poziomie lokalnym do roku 2013
 - Zawieranie partnerstw publiczno-prywatnych dla realizacji inwestycji publicznych
- c). Zwiększanie nakładów na rozwój turystyki.
- Rozbudowa bazy noclegowej, gastronomicznej i punktów informacji turystycznej na terenie powiatu
 - Szeroko rozumiana promocja walorów turystycznych na forum ogólnopolskim i międzynarodowym
 - Utworzenie produktu markowego
2. Cele pierwszorzędne
- a). Zwiększać potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych.
- Wspieranie tworzenia grup producenckich
 - Wspieranie doradztwa rolniczego w powiecie
 - Wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego oraz przechowywania produktów rolnych
- b). Wspieranie mobilności zawodowej mieszkańców Powiatu.
- Wspierać tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o istniejącą, zrewitalizowaną bazę po starej hucie
 - Wspieranie procesów przekwalifikowań zawodowych z wykorzystaniem istniejącej bazy oświatowej
 - Promocja samo zatrudnienia oraz aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu
- c). Wielopłaszczyznowe promowanie Powiatu.

- Promocja potencjału inwestycyjnego przez samorządy gminne
- Promocja walorów turystycznych powiatu poprzez publikacje i wydawnictwa
- Tworzenie płaszczyzn współpracy międzynarodowej z samorządami partnerskimi

III. Infrastruktura

1. Priorytety

- a). Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej z uwzględnieniem nowoczesnych technologii.
 - Rozbudowa sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i gazociągowych na terenie gmin powiatu.
 - Rozbudowa i unowocześnienie sieci energetycznych i ciepłowniczych na terenie Powiatu.
 - Infrastruktura telekomunikacyjna – zwiększenie dostępności do Internetu oraz nowych form komunikacji.
- b). Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej i komunikacyjnej.
 - Budowa i przebudowa dróg powiatowych z wykorzystaniem dotacji z UE.
 - Rozwój systemu komunikacji i przewozów pasażerskich na obszarze Powiatu.
 - Budowa i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, kanalizacja deszczowa).
- c). Budowa i przebudowa infrastruktury oświatowej i sportowej.
 - Realizacja Programu Termomodernizacji obiektów oświatowych
 - Realizacja Programu Budowy Obiektów Sportowych
 - Komputeryzacja szkół ponadgimnazjalnych oraz tworzenie nowoczesnego zaplecza dydaktycznego.

2. Cele pierwszorzędne

- a). Tworzyć warunki do poprawy stanu infrastruktury komunikacyjnej.
 - Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych w oparciu o środki z funduszy strukturalnych UE.
 - Budowa obwodnicy miasta Ostrowca Św.
 - Nowe inwestycje w zakresie komunikacji zbiorowej w oparciu o infrastrukturę kolejową.

- b). Wykorzystać istniejące obiekty dobrze rozwiniętej bazy sportowej.
 - Centrum edukacji pływaków i ratowników wodnych – rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży.
 - Organizacja zawodów sportowych rangi krajowej i międzynarodowej w oparciu o istniejący basen (Rawszczyzna) oraz Stadion Piłkarski
 - Szersze udostępnienie powiatowych obiektów sportowych dla mieszkańców.
- c). Podjąć działania w kierunku rozbudowy bazy turystycznej.
 - Rozwój gospodarstw agroturystycznych.
 - Budowa bazy noclegowej i gastronomicznej w bliskim otoczeniu atrakcji turystycznych – tworzenie warunków.
 - Budowa zaplecza rekreacyjnego i szlaków turystycznych pomiędzy, lub wokół zidentyfikowanych produktów turystycznych.

IV. Przestrzeń

1. Priorytety

- a). Uwzględnić walory krajobrazowo-turystyczne w rozwoju powiatu.
 - Dolina Kamiennej jako naturalne zaplecze turystyki kwalifikowanej.
 - Realizacja prac przygotowawczych do wpisania Rezerwatu „Krzemionki” na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO
 - Góry Świętokrzyskie – szlaki turystyki kwalifikowanej połączone produktami turystycznymi powiatu.
- b). Dbać o jasność przepisów prawnych.
 - Podnosić świadomość społeczną mieszkańców.
 - Tworzyć czytelne prawo lokalne.
 - Tworzenie miejscowych planów zagospodarowania z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju.
- c). Wykorzystać szanse płynące z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.
 - Fundusze strukturalne Unii Europejskiej – lepsze wykorzystanie.
 - Poszerzyć kontakty zewnętrzne – umowy partnerskie z samorządami krajów unijnych.
 - Promocja powiatu na forum międzynarodowym.

2. Cele pierwszorzędne

- a). Podjąć działania w kierunku wykorzystania walorów turystycznych i historycznych powiatu z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego.
 - Stworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o walory naturalne.
 - Zintegrowane piesze i rowerowe szlaki turystyczne.
 - Parki tematyczne w oparciu o tradycje hutnicze.
- b). Przeciwdziałać skutkom położenia powiatu w dalekiej odległości od głównych szlaków komunikacyjnych.
 - Przebudowa dróg wojewódzkich na terenie Powiatu.
 - Budowa trasy szybkiego ruchu Skarżysko Kamienna – Ostrowiec Św. – Opatów.
 - Poprawa komunikacji pomiędzy głównymi ośrodkami województwa a powiatem.
- c). Wykorzystanie infrastruktury starej huty.
 - Muzeum hutnictwa jako element turystyki przemysłowej.
 - Przebudowa infrastruktury technicznej na obszarze starego zakładu Huty.
 - Rewitalizacja terenów po starej hucie.

V. Społeczność

1. Priorytety

- a). Podnoszenie poziomu szkolnictwa oraz bazy oświatowej z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy.
 - Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży, oraz kursy i szkolenie dla dorosłych.
 - Modernizacja obiektów oświatowych oraz unowocześnienie bazy dydaktycznej.
 - Tworzenie nowych kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
- b). Tworzyć warunki do zwiększenia poziomu inwestycji na terenie powiatu, powodujących wzrost zatrudnienia mieszkańców.
 - Budowa infrastruktury technicznej na terenach inwestycyjnych.
 - System preferencji podatkowych i ulg dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
 - Wspieranie kapitału wewnętrznego w realizacji nowych inwestycji.

- c). Uwzględnić charakter regionu przy kreowaniu nowych inwestycji.
- Promować zasoby surowców naturalnych jako podstawę dla realizacji nowych inwestycji.
 - Rozwój turystyki w oparciu o dziedzictwo kulturowe.
 - Promować nowe kierunki rozwoju wśród społeczności powiatu.
2. Cele pierwszorzędne
- a). Działać na rzecz zwiększenia poziomu i dostępności mieszkańców do usług medycznych.
- Restrukturyzacja struktur szpitala powiatowego, oraz rozbudowa i przebudowa kompleksu budynków szpitalnych.
 - Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej realizowanych w ramach partnerstw publiczno-pozarządowych.
 - Rozszerzenie zakresu usług medycznych w oparciu o szpital i przychodnie specjalistyczne.
- b). Wykorzystać walory dobrego przygotowania poszczególnych gmin, jak i całego Powiatu Ostrowieckiego do absorpcji środków z Unii Europejskiej.
- Opracowanie dokumentacji technicznych dla nowych inwestycji.
 - Budowa bazy projektów w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi.
 - Partnerstwo Publiczno-Prywatne.
- c). Podjąć działania w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy dla młodzieży migrującej.
- Realizacja rządowego programu „Pierwsza praca” przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.
 - Inkubator Przedsiębiorczości.
 - Wspieranie lokalnych inicjatyw z zakresu małej i średniej przedsiębiorczości.

Powyższe cele i priorytety stanowiły podstawę do sprecyzowania kierunków działań określonych w „Programie ochrony środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019”. Priorytety i zadania objęte projektem POŚ dla powiatu ostrowieckiego realizują cele środowiskowe ujęte w dokumentach strategicznych w zakresie ochrony środowiska zarówno na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym jak i

wojewódzkim. Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Zostały w nim określone na ogólnym poziomie następujące priorytetowe pola aktywności:

- zmiany klimatu,
- przyroda i różnorodność biologiczna,
- środowisko i zdrowie,
- zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i odpadami.

Najpoważniejszymi założeniami dla ochrony środowiska i dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, samorządów, administracji mają dyrektywy, które dotyczą:

- dopuszczalnych poziomów emisji SO₂, NO_x, przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez samochody, pociągi, samoloty,
- jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- gospodarowania odpadami przemysłowymi,
- użytkowania i składowania odpadów niebezpiecznych,
- opakowań i gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- ograniczania hałasu,
- zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń,
- ochrony przyrody, w tym utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

W celu uzyskania poprawy stanu środowiska, wymaganej przez prawo Unii Europejskiej konieczne będzie wdrożenie i dostosowanie wytycznych, które zostały ujęte w prawie unijnym do usprawnienia krajowego systemu ochrony środowiska. Zadania i cele związane z ochroną środowiska, wskazują z reguły na konieczność minimalizacji presji wywieranej na środowisko. Rzeczone wytyczne i zadania są istotną częścią w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących głównie problemy planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego. W Programie zdefiniowano listę kierunków działań, których wykonanie pozwoli na stopniowe osiągnięcie założonych celów ekologicznych. Zagadnienia ujęto w trzech blokach tematycznych, zgodnie z zapisami aktualnej polityki ekologicznej Państwa.

1. W zakresie działań systemowych:

- a) Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych
 - b) Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska
 - c) Zarządzanie środowiskowe
 - d) Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska
 - e) Rozwój badań i postęp techniczny
 - f) Odpowiedzialność za szkody w środowisku
 - g) Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym
2. W zakresie ochrony zasobów naturalnych:
- a) Ochrona przyrody
 - b) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów
 - c) Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
 - d) Ochrona powierzchni ziemi
 - e) Gospodarowanie zasobami geologicznymi
3. W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
- a) Środowisko a zdrowie
 - b) Jakość powietrza
 - c) Ochrona wód
 - d) Gospodarka odpadami
 - e) Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych
 - f) Substancje chemiczne w środowisku

Podczas analizy celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, należy stwierdzić, że najistotniejsze dla niniejszego dokumentu cele ujęte zostały w Polityce ekologicznej państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016.

3. OKREŚLENIE STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH ODDZIAŁYWANIEM PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1 Ogólna charakterystyka powiatu ostrowieckiego

Powiat ostrowiecki położony jest w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Utworzony w 1999 r. w ramach reformy administracyjnej jest powiatem ziemskim z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim. Od północy graniczy z województwem mazowieckim i powiatem starachowickim, od południowego wschodu z powiatem opatowskim i od zachodu z powiatem kieleckim. W skład powiatu wchodzi gminy: 1 miejska Ostrowiec Świętokrzyski, 2 miejsko-wiejskie: Ćmielów i Kunów oraz 3 wiejskie: Bałtów, Bodzechów i Waśniów. Granicę powiatu ostrowieckiego wraz z granicami gmin przedstawiono na rys.1 Powiat zajmuje powierzchnię 616 km², co stanowi 5,3% obszaru województwa świętokrzyskiego i jest zamieszkały przez 115 833 osób. Pod względem fizyko – geograficznym część powiatu usytuowana jest w malowniczej dolinie rzeki Kamiennej. Jego północną granicę stanowi Przedgórze Ilżeckie natomiast południową Wyżyna Sandomierska. Powiat ostrowiecki położony jest w środkowej części Wschodniomałopolskiego Regionu Klimatycznego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,70C. W półroczu zimowym średnia ta kształtuje się na poziomie 0,80C a w letnim – 14,60C. Przeważają wiatry zachodnie, południowo – zachodnie i północno – zachodnie o prędkości 1, 5 – 3, 1 m/s. Średnie ciśnienie wynosi około 1017 hPa. Roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 844,2 mm. Średnie nasłonecznienie trwa od 5 do 6 godzin dziennie. Do głównych gałęzi przemysłu na terenie powiatu ostrowieckiego należy przemysł hutniczy, odzieżowy i ceramiczny przede wszystkim wokół miast Ostrowiec Świętokrzyski, Kunów i Ćmielów. Gminy wiejskie prowadzą natomiast produkcję rolną. Na zanieczyszczenie powietrza na terenie powiatu wpływ ma niska emisja, emisja ze środków transportu oraz z zakładów przemysłowych. Powiat częściowo położony jest w zlewni rzeki Kamiennej. Rzeka ta przepływa przez teren gmin Kunów, Bodzechów, Ćmielów, Bałtów oraz miasto Ostrowiec Świętokrzyski. Ponadto przez powiat ostrowiecki przepływają rzeki: Kamionka, Modła, Świślina, Pokrzywianka oraz kilka mniejszych cieków. Wody powierzchniowe reprezentowane są również przez niewielkie oczka wodne, stawy w rejonie Ostrowca Świętokrzyski oraz wyrobiska poeksploatacyjne zalane wodą. Znaczna część powiatu leży na głównych zbiornikach wód podziemnych (GZWP 420, GZWP 405) oraz użytkowych zbiornikach wód podziemnych (UZWP). Źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu ostrowieckiego są ujęcia: 1 w Ostrowcu Świętokrzyskim, 3 w gminie Ćmielów, 7 w gminie Kunów, 2 w gminie Bałtów, 5 w gminie Bodzechów i 3 w gminie Waśniów. Do celów produkcyjnych wykorzystywana jest przede wszystkim woda powierzchniowa. Powiat

charakteryzuje się widoczną dysproporcją pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na terenie powiatu znajduje się 1 czynne składowisko odpadów komunalnych, którego właścicielem jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik”. Składowisko to zlokalizowane jest w gminie Kunów. W powiecie ostrowieckim dominują gleby klas średnich (III – IV), które stanowią ok. 56%. Gleby bardzo dobre, dobre i średnie stanowią ogółem około 77% powierzchni gruntów całego powiatu. Wśród tych gleb dominują gleby wytworzone z lessów, które charakteryzują się dobrymi właściwościami fizycznymi i mają dużą wartość rolniczą. Wskaźnik lesistości na terenie powiatu kształtuje się na poziomie 30,86%. Obszary prawnie chronione w powiecie ostrowieckim zajmują: 57 617,8 ha, co stanowi 93,4 % ogólnej powierzchni powiatu. Na terenie powiatu zlokalizowany jest park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, zespół przyrodniczo – krajobrazowy i rezerwaty.

Mapa 1. Podział administracyjny powiatu ostrowieckiego

W powiecie ostrowieckim występują złoża kopalin: kamienia łamanego i blocznego, piaskowca kwarcytowego, piaskowca, kruszyw naturalnych, surowców ilastych ceramiki budowlanej, wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego.

Tabela 1. Liczba ludności i powierzchnia gmin powiatu ostrowieckiego

Gmina	Ludność	Powierzchnia
 Ostrowiec Świętokrzyski	71 959	46,43 km ²
 Kunów	10 151	113,56 km ²
 Ćmielów	7 798	117,91 km ²
 Bodzechów	13 689	122,19 km ²
 Waśniów	7 107	111,62 km ²
 Bałtów	3 788	105,10 km ²

Jak wcześniej wspomniano powiat zamieszkuje 115 833 osób, co stanowi 8,92 % ludności województwa. Miasto Ostrowiec Świętokrzyski zamieszkuje 71 959 mieszkańców i jest to 63,1 % ludności powiatu ostrowieckiego. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 187,8 osoby/km². Od wielu lat notuje się ujemny przyrost naturalny

O atrakcyjności powiatu ostrowieckiego decydują przede wszystkim duże zalesienie, stosunkowo niewielkie zanieczyszczenie środowiska naturalnego oraz bogactwo walorów kulturowych. Na terenie powiatu, w gminie Bodzechów znajduje się Kopalnia Krzemienia Pasiastego - rezerwat archeologiczny, unikatowy w skali światowej. Obszar powiatu ostrowieckiego słynie z cennych zabytków przemysłowych. Gęsta sieć dróg leśnych sprzyja uprawianiu turystyki pieszej, rowerowej oraz jeździeckiej, natomiast rozległa sieć rzek jest wspaniałym miejscem dla wędkarzy i amatorów sportów wodnych (np. kajakarstwa). Jednak wobec braku realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego można założyć znaczące pogorszenie tego stanu.

Do najbardziej istotnych problemów w dziedzinie ochrony środowiska na obszarze powiatu zalicza się :

- niezadowolający stan wód powierzchniowych,
- widoczna dysproporcja między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- niepełna gazyfikacja powiatu,

- stale powstające dzikie wysypiska śmieci,
- nadmierna niska emisja będąca główną przyczyną powstawania smogu,
- hałas komunikacyjny,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Istnienie dużych skupisk ludności zwykle niesie za sobą zagrożenia związane z niewłaściwą gospodarką komunalną. Punktowa i liniowa emisja substancji i energii prowadzi do zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego a także pogarsza jakość wód niezbędnych w różnych sektorach gospodarki oraz w celach konsumpcyjnych. W związku z niewłaściwie prowadzoną gospodarką rolną oraz stałym dopływem metali ciężkich następuje stopniowa degradacja gleb. Istotnym czynnikiem powodującym pogarszanie się stanu powierzchni ziemi są też dzikie wysypiska śmieci których powstawanie wpływa bezpośrednio z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Zagrożenie stanowi także niezadawalający stan infrastruktury drogowej i sanitarnej, której niedostatek lub brak sprzyja ciągłemu pogarszaniu się stanu środowiska przyrodniczego.

Należy, zatem przestrzegać zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego. Przedsiębiorstwo przyjazne dla środowiska musi brać pod uwagę kwestie takie jak ograniczenie zanieczyszczenia, przeciwdziałanie zmianom klimatu, zachowanie różnorodności biologicznej i rozważniejsze wykorzystywanie zasobów naturalnych. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju można postrzegać jako inwestycję, przynoszącą długoterminowe korzyści zarówno dla mieszkańców jak i przedsiębiorców. Przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska pozwala również tworzyć nowe rynki dla produktów przyjaznych dla środowiska, a także sprzyja badaniom naukowym i innowacjom.

3.2 Charakterystyka środowiska przyrodniczego powiatu ostrowieckiego

3.2.1 Wody powierzchniowe

Powiat ostrowiecki w całości znajduje się w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły, której długość na terenie powiatu wynosi 60 km. Rzeka przepływa przez teren gminy Kunów, Bodzechów, Ćmielów, Bałtów oraz miasto Ostrowiec Świętokrzyski. Zlewnia ta charakteryzuje się asymetrycznością z wyraźnie rozbudowaną częścią

prawostronną. Z obszaru lewobrzeżnego Kamienna zasilana jest przez kilka cieków odwadniających południowe zbocze Przedgórze Łżeckiego. Płynąca w północnej części powiatu rzeka Wolanka nie dopływa obecnie do rzeki Kamiennej, ograniczając zasób swych wód i ginąc w okolicach Wólki Trzemeckiej. Bezwodność częściowego odcinka tej rzeki jest zjawiskiem krasowym. Prawobrzeżna część zlewni rzeki Kamiennej ma dobrze rozwiniętą sieć rzeczną reprezentowaną przez: Świślinę z prawobrzeżnymi dopływami Węgierki i Dobruchny, Modłę, Kamionkę i Ćmielówkę oraz inne małe cieki.

3.2.2 Wody podziemne

Ze względu na zasobność wód podziemnych w obrębie powiatu ostrowieckiego można wyróżnić 3 strefy: Pierwsza strefa obejmująca północno – wschodnią część powiatu (GZWP nr 420 oraz GZWP nr 405). GZWP nr 420 Wierzbica – Ostrowiec Świętokrzyski to zbiornik szczelinowo krasowy, górnej jury. Zbudowany z wapieni i margli. Zbiornik ten posiada dokumentację hydrogeologiczną. GZWP 405 Niecka Radomska to zbiornik szczelinowo – porowy, górnej kredy. Zbudowany ze skał wodonośnych takich jak: margle, piaskowce, opoki, gezy. Strefa ta obejmuje Główne Zbiorniki Wód Podziemnych nr 420 i nr 405 tj. północno wschodnią część powiatu ostrowieckiego. Druga strefa użytkowych zbiorników wód podziemnych (UZWP) obejmuje środkową i południową część powiatu. Związana jest z dolomitami, wapieniami środkowego i górnego dewonu (wody szczelinowe), zlepieńcami, wapieniami, marglami poziomu dewońskiego (wody szczelinowe), piaskowcami, marglami, wapieniami, dolomitami poziomu triasowego (wody szczelinowo – porowe i szczelinowe) oraz piaskowcami poziomu dolnej jury (wody porowo – szczelinowe). Strefa ta obejmuje pozostałą część powiatu bez centralnej i południowej części gminy Waśniów która jest praktycznie bezwodna. Trzecia strefa praktycznie bezwodna znajdująca się w południowym krańcu powiatu, obejmująca utwory kambru, ordowiku, syluru i dolnego dewonu. Osady kambru zbudowane są z piaskowców kwarcytowych, iłowców, mułowców i łupków, osady ordowiku z piaskowców, osady syluru z łupków graptolitowych i szarogłazów, natomiast osady dolnego dewonu z piaskowców kwarcytowych, mułowców i iłowców. W strefie tej nie ma możliwości lokalizacji ujęć wód podziemnych dla zbiorowego zaopatrzenia. Strefa ta obejmuje centralną i południową część gminy Waśniów.

Tabela 2. Jakość wód podziemnych w punktach sieci krajowej w powiecie ostrowieckim w roku 2010 (źródło GIOŚ) *JCWP – Jednolita Część Wód Podziemnych

Lp.	Numer otworu	Miejscowość gmina	JCWpd	Stratygrafia	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Charakter punktu	Klasa jakości wody w punkcie	wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń V klasy jakości
1.	414	Kurzacze-2 Kunów	103	jura górna i środkowa	35,5	zwierciadło napięte	III	Fe		
2.	415	Kurzacze-3 Kunów	103	jura środkowa	163	zwierciadło napięte	III	Fe		
3.	1011	Smyków Ćmielów	103	jura górna	22,6	zwierciadło napięte	III	K		
4.	1151	Kurzacze-1 Kunów	103	jura górna	50	zwierciadło napięte	III	Fe		
5.	1910	Skarbką Bałtów	101	jura górna i czwartorzęd	2	zwierciadło swobodne	II			
6.	1911	Strupice Waśniów	101	trias dolny	21	zwierciadło napięte	V	Mn, HCO ₃ , Fe		Cd
7.	2040	Krzemionki Bodzechów	103	jura górna	50	zwierciadło napięte	IV		Zn	
8.	2327	Ostrowiec Św. miasto	101	czwartorzęd	2,6	zwierciadło swobodne	II	Mn, Fe, O ₂		

3.2.3 Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym obszar powiatu ostrowieckiego obejmuje część tzw. osłony mezozoicznej górotworu świętokrzyskiego. W obrębie mezoregionu Przedgórze Iłżeckiego wyróżniają się dwie jednostki geomorfologiczne:

- Wysoczyzna polodowcowa o rzędnych 190-220 m n.p.m., zbudowana z piasków i żwirów wodnolodowcowych i glin zwałowych zalegających kilkunastometrową warstwą na skałach jurajskich
- Dolina rzeki Kamiennej wypełniona osadami aluwialnymi – torfami, madami, namułami, piaskami o miąższości od kilku do kilkunastu metrów zalegających na osadach jury dolnej. Na południu od Podgórze Iłżeckiego występuje Wyżyna Sandomierska zbudowana ze skał paleozoicznych i triasowych przykrytych pokrywą lessową o

miąższości do 30 m. Południowe krańce powiatu obejmują mezoregion Gór Świętokrzyskich zbudowany z paleozoicznych struktur fałdowych.

3.2.4 Lasy

Wg Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (aktualizacja 2003) wskaźnik zalesienia w 2020 roku powinien wynosić 30%, a po 2050 roku 33%. Zgodnie z założeniami wojewódzkiego „Programu Zwiększania Lesistości” w województwie świętokrzyskim w latach 2001 – 2020 planowane jest zalesienie około 58 tys. ha gruntów. Powiat ostrowiecki posiadając zalesienie 30, 7% spełnia już wskaźnik zalesienia z 2020 r.

Tabela 3. Struktura własności lasów znajdujących się na terenie powiatu ostrowieckiego

Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem	w tym lasy	z ogółem publiczne					
			razem	własność Skarbu Państwa	w tym		własność gmin	
					w zarządzie Lasów Państw.	w zasobie Agencji Nieruch. Rolnych		
Powiat Ostrowiecki	18798,9	18428,8	14308,0	14261,32	14218,4	41,0	46,8	29,9
Ćmielów	3701,9	3637,1	2889,9	2889,9	2881,9	8,0	-	30,9
w tym miasto	374,4	374,4	-	-	-	-	-	28,1
Kunów	5109,3	4990,9	4386,4	4369,9	4360,9	9,0	15,5	44,0
w tym miasto	85,1	85,1	13,5	,	,	,	13,5	11,7
Bałtów	4440,7	4338,5	3433,1	3432,1	3428,3	2,0	1,0	41,3
Bodzechów	3379,7	3318,9	2235,2	2233,9	2212,9	21,0	1,3	27,2
Waśniów	1664,6	1640,7	1307,1	1307,1	1307,1	-	-	14,7

Zwiększanie wskaźnika lesistości jest wskazane w rejonach występowania słabych i bardzo słabych gleb w obrębie Przedgórze Iłżeckiego w celu utworzenia zwartych kompleksów Lasów Iłżeckich, szczególnie w strefach ochronnych GZWP nr 405 i 420 oraz na zboczach dolin rzecznych, wąwozów i jarów w obrębie Wyżyny Sandomierskiej w celu zabezpieczenia gleb przed erozją wodną.

3.2.5 Formy ochrony przyrody

Podstawowym aktem prawnym regulującym tę dziedzinę jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późniejszymi zmianami). W tab. 1 przedstawiono powierzchnię objętą różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu na terenie powiatu ostrowieckiego i województwa świętokrzyskiego. W granicach powiatu znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

Park krajobrazowy:

- Jeleniowski Park Krajobrazowy – część na terenie Gminy Waśniów,

Obszary chronionego krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (OChKDK) na terenie całej Gminy Kunów, Bałtów i Bodzechów oraz części Gminy Waśniów,
- Jeleniowski obszar Chronionego Krajobrazu (JOChK), którego część o powierzchni 3512 ha zlokalizowana jest w Gminie Waśniów,

Pomniki przyrody:

- dęby szypułkowe (Gmina Bałtów),
- dęby bezszypułkowe (Ulów Gajówka),
- dęby bezszypułkowe (Gmina Bałtów)
- odsłonięcie geologiczne na zboczu doliny rzeki Kamiennej (Gmina Bałtów),
- odsłonięcie geologiczne w rejonie rzeki Kamiennej (Gmina Bałtów),
- odsłonięcie geologiczne wapieni górno-jurajskich (Skarbka Dolna)
- dąb szypułkowy (Ostrowiec Świętokrzyski – Wzgórze Parkowe-Kirkut),
- gład narzutowy (Ostrowiec Świętokrzyski – LO Wł. Broniewskiego),
- odsłonięcia geologiczne (Doły Biskupie),
- profil geologiczny triasu dolnego i środkowego (Doły Biskupie – Witulin),
- profil geologiczny w stromym wąwozie najniższego piętra triasu środkowego (Nietulisko Duże),
- gład narzutowy (Udziców Dolny),

- gład narzutowy (Janik),
- głązy narzutowe (Wymysłów),
- gład narzutowy (Nietulisko Duże),
- lipa szerokolistna (Nietulisko Duże),
- lipa drobnolistna (Prawęcín),
- sosna zwyczajna (Kurzacze),
- dęby szypułkowe (Grzegorzowice)
- stopień skalny, próg skalny (Stryczowice),
- naturalne formy skalne, progi, występy, ambonki oraz stary kamieniołóm (Stryczowice),
- źródło zboczowe „Malinowy Stok” (Kunów),
- robinia akacjowa (Przeuszyn),
- skałka „Sfinks” (Szewna),
- gład narzutowy (Gmina Bodzechów),
- Skałki wapienne (Bałtów)
- Sosna pospolita (Kurzacze)
- Topola biała (Czajęcice)

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy:

- zbocze doliny rzeki Kamiennej w Gminie Ćmielów w miejscowości Podgrodzie,

Rezerваты przyrody:

- leśny "Modrzewie" na terenie Gminy Bałtów,
- leśny "Ulów" na terenie Gminy Bałtów,
- leśny "Lisiny Bodzechowskie" na terenie Gminy Bodzechów,
- archeologiczno - przyrodniczy "Krzemionki" w Gminach Bodzechów i Ćmielów,
- przyrody nieożywionej i leśny "Małe Gołoborze" na terenie Gminy Waśniów,
- przyrody nieożywionej i leśny "Szczytniak" na terenie Gminy Waśniów,
- przyrody nieożywionej "Wąwóz w Skałach" na terenie Gminy Waśniów.

Obszary NATURA 2000:

- PLH260019 Dolina Kamiennej

- PLH260024 Krzemionki Opatowskie
- PLH260028 Ostoja Jeleniowska
- PLH260039 Wzgórza Kunowskie
- PLH260002 Łysogóry

Obszary chronione zajmują: 57 617,8 ha, co stanowi 93,4 % ogólnej powierzchni powiatu. Na terenie powiatu na rezerwaty przypada 470,5 ha, na parki krajobrazowe 2 013,0 ha, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe 8,7 ha i Obszary NATURA 2000.

3.2.6 Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenia powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz na stan środowiska przyrodniczego. Ponadto wpływają na zmiany klimatu oraz wywołują niekorzystne procesy w ochronnej warstwie ozonowej. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczne odległości. O jakości powietrza na terenie powiatu ostrowieckiego decydują nie tylko miejscowe emisje, ale i zanieczyszczenia pochodzące z zewnątrz, szczególnie z województwa łódzkiego oraz z powiatów starachowickiego i skarżyskiego. Źródłami zanieczyszczeń powietrza są:

- źródła energetyczne (Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim i inne lokalne kotłownie),
- przemysłowe (CELSA „Huta Ostrowiec” Sp. z o.o., Centrum Wypału Wapna Częstocice Sp z o.o. , Saint-Gobain Weber Terranova Sp z o.o., Cegielnia Polowa „Rudka”, „JN Metal” i inne),
- niska emisja (gospodarstwa indywidualne – szczególnie w okresie zimowym),
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń,
- emisja niezorganizowana (składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków i inne).

Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

STREFA	KLASA STREFY												
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	Ozon*	Ozon**
Strefa świętokrzyska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C	A	D2

Na podstawie wyników oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, strefę świętokrzyską w skład której wchodzi powiat ostrowiecki zakwalifikowano, pod względem dotrzymania wartości normatywnych dla NO_x i SO₂, do klasy A. Natomiast w przypadku ozonu, strefę świętokrzyską określono jako A z uwagi na dotrzymanie poziomu docelowego oraz D2, ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi, strefę świętokrzyską przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10, poziomu dopuszczalnego i docelowego pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Obszar całego województwa przyporządkowano do klasy D2 z uwagi na przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu.

3.2.7 Gleby i powierzchnia ziemi

Warunki klimatyczno – glebowe na terenie powiatu ostrowieckiego sprzyjają rozwojowi rolnictwa. W gminie Waśniów oraz częściowo na terenie gminy Ćmielów i Bodzechów występują gleby dobre i bardzo dobre. Gleby słabsze występują natomiast na obszarze północno – zachodnim tj. w gminach: Bałtów, Kunów, części gminy Bodzechów i Ćmielów. W powiecie ostrowieckim dominują gleby klas średnich (III – IV), które stanowią ok. 56%. Gleby bardzo dobre, dobre i średnie stanowią około 77% powierzchni gruntów całego powiatu. Wśród tych gleb dominują gleby wytworzone z lessów, które charakteryzują się dobrymi właściwościami fizycznymi i mają dużą wartość rolniczą. Spośród upraw dominują zboża przede wszystkim pszenica. Powszechnie uprawiane są również: jęczmień, buraki cukrowe, ziemniaki i gryka.

Grunty orne najsłabsze (klasy VI) kwalifikuje się przede wszystkim do zalesiania, zaś grunty słabe (V klasy) znajdujące się na pograniczu klasy VI powinny być zalesiane ze względu na małą produktywność i dużą podatność na degradację. Zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów określone zostały w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. (t.j. Dz. U. z 2004 r., Nr 121, poz. 1266 ze zm).

Część terenów rolnych bezpośrednio związana z procesami produkcji rolniczej określa się mianem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ogólna waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej, oprócz jakości gleb uwzględnia warunki agroklimatyczne, stosunki wodne i rzeźbę terenu.

Na terenie powiatu zlokalizowany jest 1 punkt pomiarowy nr 373 w gminie Ćmielów. Ostatnie badania prowadzone były w 2005 r. podczas których pobrano 118 próbek. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Kielcach wykonuje badania gleb położonych na wybranych obszarach o potencjalnym zagrożeniu zanieczyszczeniem. Z badań przeprowadzonych przez WIOŚ w latach 2000 - 2005 pod kątem odczynu pH wynika, że na terenie powiatu ostrowieckiego gleby bardzo kwaśne i kwaśne stanowią powyżej 20%. Natomiast w gminach: Bałtów, Waśniów i Ostrowiec Świętokrzyski odczyn ten mieści się w przedziale od 40 do 60%.

Głównym aktem prawnym regulującym problem gospodarki odpadami jest ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21). Ustawa określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, Podstawowe znaczenie ma zapobieganie powstawaniu odpadów, ograniczanie ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysk lub unieszkodliwianie odpadów. Celem generalnym w sektorze komunalnym jest uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie powiatu ostrowieckiego oraz aktywizacja jednostek zajmujących się gospodarowaniem odpadami. W sektorze gospodarczym należy dążyć do minimalizacji powstawania odpadów, utrzymywać wysoki poziom odzysku odpadów i stosować najlepsze dostępne techniki i technologie w zakresie ich odzysku lub unieszkodliwiania. Priorytetem powinno stać się ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowiska. Należy prowadzić monitoring prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmujący indywidualnych posiadaczy i firmy zajmujące się demontażem.

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych w powiecie ostrowieckim jest ich składowanie. Składowiskiem, na którym deponowane są odpady z poszczególnych gmin powiatu jest składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne „Janik” zlokalizowane w gminie Kunów. Właścicielem składowiska jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. Jest to spółka, w której udziały posiada 5 gmin. Są to gminy: Ostrowiec Świętokrzyski, Kunów, Bodzechów, Waśniów, Łagów (gmina spoza powiatu ostrowieckiego). Składowisko znajduje się na terenie gminy Kunów przy drodze lokalnej łączącej wsie Wymysłów i Bór Kunowski. Składowisko otoczone jest lasami. Składowisko znajduje się w bezpośredniej bliskości Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 420. Dużym problemem gospodarki odpadami na terenie powiatu ostrowieckiego są powstające tzw. „dzikie wysypiska”. Dla przykładu w latach 2006-2007 na terenie powiatu zinwentaryzowano 52 „dzikie wysypiska”.

Główną przyczyną niekorzystnych przekształceń powierzchni terenu, powstawania wyrobisk, hałd odpadów przeróbczych i złożowych, niekiedy osuszania gruntów, zmiany stosunków wodnych i zanieczyszczenia wód jest eksploatacja kruszyw naturalnych metodą odkrywkową. Wszystkie kopalnie zlokalizowane na terenie powiatu znajdują się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Kamiennej, nie naruszają jednak zakazów ustanowionych w celu jego ochrony. W powiecie eksploatowane są jedynie małe złoża kruszyw naturalnych leżące poza obszarami Natura 2000. Wydobycie to jest na niewielką skalę i nie stwarza znaczących zagrożeń dla środowiska, powoduje jedynie niewielkie zmiany krajobrazu, które mogą być zniwelowane dzięki rekultywacji i zagospodarowaniu wyrobisk odkrywkowych. Zagrożeniem dla środowiska mogą być jednak miejsca nielegalnego pozyskiwania surowców, głównie piasku, oraz dzikie składowiska odpadów na obszarach powyrobiskowych. W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań eksploatacji na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego konieczne jest stosowanie zasady zrównoważonego rozwoju, która nakłada na społeczeństwo obowiązek racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody, zapewnienia bazy surowcowej, ale także zachowania odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń. Podkreśla się istotną rolę zapewnienia trwałości kopalni oraz zagwarantowania ochrony środowiska wokół miejsc eksploatacji i przeróbki kopalni w realizacji ochrony litosfery jako kluczowego zadania współczesnej cywilizacji.

4. NAJISTOTNIEJSZE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU OSTROWIECKIEGO.

O atrakcyjności powiatu ostrowieckiego decydują przede wszystkim duże zalesienie, stosunkowo niewielkie zanieczyszczenie środowiska naturalnego oraz bogactwo walorów kulturowych. Na terenie powiatu, w gminie Bodzechów, znajduje się Neolityczna Kopalnia Krzemienia Pasiastego - rezerwat archeologiczny, unikatowy w skali światowej. Obszar powiatu ostrowieckiego słynie z cennych zabytków przemysłowych. Gęsta sieć dróg leśnych sprzyja uprawianiu turystyki pieszej, rowerowej oraz jeździeckiej, natomiast rozległa sieć rzek jest wspaniałym miejscem dla wędkarzy i amatorów sportów wodnych (np. kajakarstwa). Jednak wobec braku realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska można przyjąć znaczące pogorszenie tego stanu.

Do najbardziej istotnych problemów w dziedzinie ochrony środowiska na obszarze powiatu zalicza się :

- niezadawalający stan wód powierzchniowych,
- widoczna dysproporcja między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- niepełna gazyfikacja powiatu,
- stale powstające dzikie wysypiska śmieci,
- nadmierna niska emisja będąca główną przyczyną powstawania smogu,
- hałas komunikacyjny,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Istnienie dużych skupisk ludności zwykle niesie za sobą zagrożenia związane z niewłaściwą gospodarką komunalną. Punktowa i liniowa emisja substancji i energii prowadzi do zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego a także pogarsza jakość wód niezbędnych w różnych sektorach gospodarki oraz w celach konsumpcyjnych. W związku z niewłaściwie prowadzoną gospodarką rolną oraz stałym dopływem metali ciężkich następuje stopniowa degradacja gleb. Istotnym czynnikiem powodującym pogarszanie się stanu powierzchni ziemi są też dzikie wysypiska śmieci których powstawanie wpływa bezpośrednio z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Zagrożenie stanowi także niezadawalający stan infrastruktury drogowej i sanitarnej, której niedostatek lub brak sprzyja ciągłemu pogarszaniu się stanu środowiska przyrodniczego.

Należy, zatem przestrzegać zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego. Przedsiębiorstwo przyjazne dla środowiska musi brać pod uwagę kwestie takie jak ograniczenie zanieczyszczenia, przeciwdziałanie zmianom klimatu, zachowanie różnorodności biologicznej i rozważniejsze wykorzystywanie zasobów naturalnych. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju można postrzegać jako inwestycję, przynoszącą długoterminowe korzyści dla zarówno dla mieszkańców jak i przedsiębiorców. Przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska pozwala również tworzyć nowe rynki dla produktów przyjaznych dla środowiska, a także sprzyja badaniom naukowym i innowacjom.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza należy do najważniejszych zadań jednostek zajmujących się ochroną środowiska ze względu na znaczny wpływ stanu atmosfery na inne elementy przyrody takie jak gleba, szata roślinna oraz woda co przekłada się również na zdrowie człowieka. Ochrona powietrza polega zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Głównymi źródłami emisji są elektrociepłownie, komunikacja samochodowa oraz trudny do zebrania i opracowania danych wyjściowych, lecz ujmowany w danych statystycznych, sektor niskiej emisji, z małych i niezorganizowanych źródeł – małe kotłownie, paleniska domowe domów jedno i wielorodzinnych, które są najważniejszymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na obszarach wiejskich. Niska emisja jest odpowiedzialna za choroby układu oddechowego i krążenia, uszkodzenia wątroby, nowotwory, alergie, obniżenie zdolności wiązania aminokwasów przez tRNA, a w efekcie za wzrost śmiertelności ludności na terenach o wysokich wartościach wskaźników emisji tych substancji. Ocenia się, że pył pochodzący z niskiej emisji jest często bardziej toksyczny niż pył pochodzący ze źródeł przemysłowych, co jest związane z niepełnym spalaniem, które zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach, - 500°C, oraz niską sprawnością pieców, co sprzyja zwiększonemu powstawaniu i uwalnianiu do środowiska metali ciężkich,

związków siarki, azotu i WWA (Michalik 2009). Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg.

Największym emitentem zanieczyszczeń przemysłowych do powietrza atmosferycznego zlokalizowanym na obszarze powiatu jest Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz CELSA „Huta Ostrowiec” Sp. z o.o. Zanieczyszczenie powietrza pochodzące z ogrzewania w sektorze komunalnym stanowi w mieście około 50% ogólnej emisji zanieczyszczeń, zaś na terenach wiejskich około 80%.

Gleby i powierzchnia ziemi

Wśród elementów środowiska przyrodniczego wiodącą rolę odgrywa gleba, będąca niezwykle aktywnym elementem ekosystemu. Pełni ona wiele funkcji w tym: ekologiczną (przestrzeń życiowa i zasobów genowych), edaficzną (stwarza warunki dla rozwoju roślin i zwierząt), gospodarczą (użytkową), sozologiczną (neutralizuje szkodliwe wpływy egzogeniczne) i środowiskotwórczą (wpływa na klimat, rzeźbę terenu, obieg wody, itp.). Człowiek, dążąc do zaspokojenia swoich potrzeb kształtował środowisko dla swoich potrzeb, często prowadząc do zaburzenia obiegu materii i energii. Wynikiem często rabunkowej i nieudolnej gospodarki zasobami przyrodniczymi jest naruszenie delikatnej równowagi biologicznej prowadzącej do degradacji gleb.

Na terenie powiatu badania chemizmu gleb ornych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia takich badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232).

Na terenie powiatu zlokalizowany jest 1 punkt pomiarowy nr 373 w gminie Ćmielów. Zgromadzone w latach 1995-2010 dane pozwalają na ocenę zmian i identyfikację potencjalnych zagrożeń dla jakości i wielofunkcyjności gleb. Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" pozwala na śledzenie zmian i identyfikację potencjalnych zagrożeń dla wielofunkcyjności gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb (COM 231, 2006). Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb i zasolenie. Wyniki badań

prowadzonych w latach 1995-2010 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 20-letniej perspektywie czasowej, w zależności od wielu czynników wśród których należy wymienić regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikację, oddziaływanie przemysłu i transportu oraz warunki środowiskowe decydujące o przebiegu procesów glebowych. Na przestrzeni 15 lat nie zaobserwowano niepokojących trendów akumulacji zanieczyszczeń w glebach. Kolejna, czwarta edycja Monitoringu przypadła na lata 2010-2012.

W ramach monitoringu regionalnego Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Kielcach wykonuje badania gleb położonych na wybranych obszarach o potencjalnym zagrożeniu zanieczyszczeniem. W przypadku stwierdzenia naruszenia standardów jakości gleby lub ziemi WIOŚ przekazuje staroście wyniki badań. W ostatnich latach na terenie powiatu ostrowieckiego badania takie nie były prowadzone. Z badań przeprowadzonych przez WIOŚ w latach 2000 - 2005 pod kątem odczynu pH wynika, że na terenie powiatu ostrowieckiego gleby bardzo kwaśne i kwaśne stanowią powyżej 20%. Natomiast w gminach: Bałtów, Waśniów i Ostrowiec Świętokrzyski odczyn ten mieści się w przedziale od 40 do 60%.

Zanieczyszczenia gleb, zmiany w ukształtowaniu powierzchni terenu, na obszarze powiatu ostrowieckiego wynikają głównie z funkcjonowania przemysłu i ruchu komunikacyjnego. Lokalnie są wynikiem działalności górniczej oraz składowania odpadów. Zjawisko degradacji chemicznej gleb jest także związane z nieprawidłowym stosowaniem nawozów sztucznych, wykorzystywaniem do nawożenia i wapnowania odpadów i osadów ściekowych, a także stosowaniem preparatów do ochrony roślin.

Na terenie powiatu ostrowieckiego głównymi zagrożeniami dla gleb są:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi.
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą.
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana przemysłem, rozbudowa infrastruktury technicznej zaopatrzenia w energię, wodę, gaz i odprowadzania ścieków oraz rozbudowa sieci drogowych.
- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi przede wszystkim w sąsiedztwie zakładów przemysłowych oraz głównych szlaków komunikacyjnych.
- naturalne zróżnicowanie gleb utrudniające ujednoczenie i zintegrowanie gospodarki rolnej w ramach powiatu pod kątem struktury i technologii produkcji.

Surowce mineralne

W powiecie eksploatowane są jedynie małe złoża kruszyw naturalnych. Wydobycie to jest na niewielką skalę i nie stwarza znaczących zagrożeń dla środowiska. Powoduje jedynie niewielkie zmiany krajobrazu, które mogą być zniwelowane dzięki rekultywacji i zagospodarowaniu wyrobisk odkrywkowych. Zagrożeniem dla środowiska mogą być jednak miejsca nielegalnego pozyskiwania surowców, głównie piasku oraz dzikie składowiska odpadów na obszarach powyrobiskowych.

Lasy

Głównymi zagrożeniami dla powierzchni lasów stanowią zagrożenia związane z zanieczyszczeniem środowiska oraz pożary. Na stan zdrowotny lasów silny wpływ wywierają grzyby chorobotwórcze, w tym zwłaszcza choroby systemów korzeniowych, występujące na ok. 400 tysiącach hektarów. Coraz więcej uszkodzeń powodują również choroby liści i igieł oraz choroby pędów. Zagrożeniem dla upraw i młodych drzewostanów stają się coraz częściej zwierzęta łowne, naturalny komponent leśnych biocenoz. Należy sądzić, że na wielu obszarach lasów w Polsce, zwłaszcza na południu i zachodzie kraju tworzy się nowa kategoria zagrożenia pożarowego, będąca wynikiem jednoczesnego występowania, co najmniej trzech wzajemnie wspierających się zjawisk: długotrwałej suszy (być może w związku z globalnymi zmianami klimatu), skutków zanieczyszczenia powietrza (zamieranie drzew, przerzedzenie drzewostanów, bujny wzrost traw, a zatem nagromadzenie dużej ilości łatwopalnego materiału) oraz zwiększonego natężenia transportu i ruchu rekreacyjno-turystycznego w lasach.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W żadnym punkcie pomiarowym na terenie powiatu ostrowieckiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003, nr 192, poz. 1883), zgodnie z którym dopuszczalny poziom PEM dla miejsc dostępnych dla ludności, w zakresie częstotliwości PEM od 3 MHz do 300 MHz wynosi 7 V/m (składowa elektryczna).

Porównanie średnich arytmetycznych zmierzonych poziomów elektromagnetycznych, które występowały na terenie województwa świętokrzyskiego w ciągu 3-letniego cyklu

pomiarowego, w latach 2008-2010, pokazuje, że średnie poziomy pól elektromagnetycznych, dla poszczególnych obszarów, wykazują tendencję malejącą.

Wody powierzchniowe i podziemne

Działalność antropogeniczna prowadzona w obszarze zlewni odzwierciedla się w stanie jakości wód powierzchniowych. Główne zagrożenia jakości wód związane są z zapotrzebowaniem na wodę i tym samym nadmiernym poborem wód na cele bytowe i gospodarcze oraz z odprowadzaniem zanieczyszczeń powstających w wyniku działalności człowieka. Źródła zanieczyszczeń odprowadzanych do wód mogą być klasyfikowane w zależności od intensywności użytkowania i zagospodarowania zlewni oraz sposobu transportu do środowiska. Do najbardziej znaczących źródeł zanieczyszczeń należą źródła związane z działalnością człowieka. Analizując zagrożenia stanu jakości wód, należy pamiętać również o źródłach naturalnych, które przyczyniają się głównie do eutrofizacji wód. Ponadto, pod względem sposobu wprowadzania ładunku do środowiska, wyróżnia się źródła punktowe i obszarowe, jak również depozycję zanieczyszczeń z atmosfery. Istotnym zagrożeniem dla środowiska wodnego są ścieki bytowo-gospodarcze, powstające na obszarach wiejskich, nieodprowadzane siecią kanalizacyjną.

5. NEGATYWNE ZMIANY ŚRODOWISKA WYNIKŁE W PRZYPADKU NIEZREALIZOWANIA ZAŁOŻEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.

Każde z działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu ostrowieckiego jest ukierunkowane na poprawę stanu środowiska. Polepszenie stanu środowiska prowadzi zaś za sobą poprawę warunków życia i zdrowia mieszkańców. Brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do odczuwalnego pogorszenia kondycji wszystkich elementów środowiska. Do potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu dla powiatu ostrowieckiego należą:

- wzrost zużycia surowców, energii, wody oraz zmniejszanie się zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i niekontrolowanym ich odprowadzaniem,
- postępująca degradacja gleb,
- pogorszenie jakości powietrza,
- zmniejszanie się zasobów leśnych,
- zagrożenie powodziowe,
- zagrożenie suszą
- utrata bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo, w tym zagrożenia dla gatunków i siedlisk chronionych, także w obszarach Natura 2000,
- degradacja walorów krajobrazu,
- zwiększenie narażenia mieszkańców na przekroczone natężenie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

6. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska powinna być dokonywana co dwa lata w postaci raportów. Dla prawidłowej oceny realizacji programu stosuje się system wskaźników określających jego efektywność, zwykle należą do trzech grup: wskaźniki ekonomiczne, wskaźniki ekologiczne, wskaźniki społeczne,

Wskaźniki ekonomiczne są znacząco powiązane z finansowaniem inwestycji służących ochronie środowiska przy założeniu, że ich wynikiem są określone efekty ekologiczne. Do rzeczonych wskaźników zalicza się łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu ekologicznego oraz koszt uzyskania efektu w okresie działania, a także trwałość efektu w późniejszym okresie.

W grupie wskaźników ekologicznych znajdują się te które określają stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz wskaźniki określające skutki, jakie program ochrony środowiska wywiera na zdrowiu populacji nim objętej. Są to min:

- jakość wód powierzchniowych,
- jakość wód podziemnych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
- powierzchnia obszarów prawnie chronionych,
- poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- poziom natężenia hałasu,
- środki finansowe i inwestycje związane z ochroną środowiska.

Wskaźniki społeczne to:

- udział społeczeństwa w ochronie środowiska,
- określenie stopnia wpływu społeczeństwa na procesy decyzyjne,
- ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej,
- ilość postępowań odszkodowawczych związanych ze szkodami wywołanymi w środowisku.

Wybór konkretnych wskaźników warunkuje określony system oceny, który bazuje na przyjętej w powiecie polityce środowiskowej. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich zbierania, przetwarzania i interpretacji.

Tabela 5. Cele i kierunki działań zaplanowane do wykonania w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego.

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych										
Pomoc w uświadomieniu korzyści wpływających z przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko	p	b	o	o	p	P	p	p	p	o
Prowadzenie szkoleń z zakresu przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko dla osób zaangażowanych w przygotowanie dokumentów strategicznych	p	b	o	o	p	p	p	p	p	o
Angażowanie się Wydziału Rolnictwa i Środowiska w przygotowywanie powiatowych dokumentów o charakterze strategicznym oraz pomoc w ocenie ich pod kątem potencjalnego oddziaływania na środowisko	p	o	o	o	p	p	p	p	p	o
Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska										
Zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Eliminacja z rynku wyrobów szkodliwych dla środowiska	p	b	b	b	p	p	p	p	p	p
Promocja tworzenia „zielonych miejsc pracy”	p	b	p	p	p	p	o	p	p	p

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Przeprowadzenie kampanii społecznej kształtującej zrównoważone wzorce konsumpcji	o	b	p	p	p	p	p	p	p	o
Działania edukacyjne promujące produkty proekologiczne i powstałe przy udziale procesów przyjaznych dla środowiska	p	b	p	p	p	p	P	p	p	o
Zarządzanie środowiskowe										
Wprowadzanie „zielonych zamówień” promujących w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego firmy posiadające certyfikaty zarządzania środowiskowego	p	p	p	p	p	p	p	p	p	o
Akcje edukacyjne polegające na upowszechnieniu wśród społeczeństwa logo EMAS i normy ISO 14001	p	b	o	o	p	p	p	p	p	o
Podniesienie prestiżu instytucji publicznej posiadającej certyfikat zarządzania środowiskowego	o	b	o	o	o	o	o	o	o	o
Ograniczenie częstotliwości kontroli, w zakresie ochrony środowiska, podmiotów posiadających certyfikaty zarządzania środowiskowego i uproszczenie trybu ich kontroli,	o	b	o	o	o	o	o	o	o	o
Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska										
Doskonalenie metod udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie	o	b	O	o	o	o	o	o	o	o

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska	p	b	p	p	p	p	p	p	p	o
Zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska,	o	b	o	o	o	o	o	o	o	o
Szkolenia dla pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku, oraz udział pracowników Starostwa w takich szkoleniach	o	b	o	o	o	o	o	o	o	o
Utworzenie i rozwój działalności ośrodków edukacji ekologicznej,	p	b	p	p	p	p	p	p	p	o
Pielęgnacja i rozszerzanie ścieżek edukacyjnych, rowerowych i turystyczno-krajoznawczych	p	p	p	p	p	o	o	p	p	p
Promowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych regionu	o	p	o	o	o	o	o	o	o	p
Wspieranie finansowe projektów edukacji ekologicznej	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym										

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Uwzględnienie problematyki ochrony środowiska w planach zagospodarowania przestrzennego	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	p	p	p	p	p	p	p	p	P	P
Zwrócenie większej uwagi na problematykę ochrony środowiska w procesie lokalizacji inwestycji	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Ochrona przyrody										
Zahamowanie i powstrzymanie tempa zmniejszania się różnorodności biologicznej	b	p	p	p	p	p	p	p	p	o
Współdziałanie w procesie tworzenia nowych form ochrony przyrody na obszarach do tej pory nieobjętych ochroną	b	p	b	b	p	p	p	p	p	P
Promowanie już istniejących form ochrony przyrody jako cennych, między innymi z uwagi na wartość edukacyjną	p	p	p	p	p	p	o	p	p	o
Działania mające na celu uatrakcyjnienie powiatu pod względem turystycznym	o	b	p	p	p	p	o	p	p	P

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Promocja działalności związanej z agroturystyką	o	b	p	p	o	o	o	o	o	p
Kształtowanie prawidłowej postawy społeczeństwa poprzez edukację ekologiczną	p	b	p	p	p	p	p	p	p	o
Planowanie rozwoju przestrzennego w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym dążenie do odtworzenia ciągów przyrodniczych i korytarzy ekologicznych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi										
Rozwój małej retencji wody	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	p	p	p	p	p	o	p	o	o	o
Wprowadzenie systemu monitorowania terenów osuwiskowych	o	p	o	o	p	o	p	o	o	o
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów										

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Realizowanie gospodarki leśnej w oparciu o uproszczone plany urzędzenia lasów	p	p	p	p	p	p	p	p	p	P
Prowadzenie kontroli pod kątem ochrony przeciwpożarowej	p	p	p	p	p	p	p	p	p	P
Zapewnienie właściwego nadzoru nad lasami niebędącymi własnością Skarbu Państwa	p	o	p	p	p	p	p	p	p	p
Działalność edukacyjna kształtująca świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska leśnego a także właściwej gospodarki jego zasobami	p	b	p	p	p	p	p	p	p	o
Ochrona powierzchni ziemi										
Promowanie dobrych praktyk rolnych i leśnych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	P
Promocja rolnictwa ekologicznego	p	b	p	p	p	p	p	p	p	P
Rekultywacja gruntów zdegradowanych, niekorzystnie przekształconych i zdewastowanych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	P

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Gospodarka zasobami geologicznymi										
Umieszczenie udokumentowanych złóż kopalin w opracowaniach planistycznych tworzonych przez gminy,	o	o	o	o	p	p	p	p	o	o
Racjonalne wykorzystywanie surowców mineralnych,	p	o	o	o	p	p	b	p	o	p
Kontrola wydobycia i przeciwdziałanie nielegalnemu pozyskiwaniu kopalin	o	o	o	o	p	o	b	o	o	P
Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Promowanie odnawialnych źródeł energii	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Tworzenie stanowisk dokumentacyjnych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Jakość powietrza										
Dalsza redukcja emisji SO ₂ , NO _x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii	p	p	p	p	p	p	p	p	p	o

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Modernizacja systemu energetycznego	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Rozwój nowoczesnej infrastruktury energetycznej	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Termomodernizacja budynków	o	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Działania informacyjno-edukacyjne zaznajamiające społeczność z problemami związanymi z emisją niską	p	b	p	p	p	p	p	p	p	o
Promowanie oszczędnego gospodarowania energią	p	p	p	p	p	p	p	p	p	o
Poprawa stanu nawierzchni dróg	p	p	p	p	o	p	p	p	p	p
Ochrona wód										
Modernizacja oczyszczalni ścieków	p	p	p	p	b	p	p	p	p	p

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	p	b	p	p	b	o	p	p	p	o
Propagowanie racjonalnej gospodarki rolnej ograniczające jej negatywny wpływ na jakość wszystkich wód	p	p	p	p	p	p	p	b	p	P
Wprowadzanie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód	p	p	p	p	b	p	p	p	p	O
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.	p	p	p	p	b	p	p	p	p	o
Edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnej gospodarki i ochrony wód	p	b	p	p	p	p	p	p	p	p
Oddziaływanie hałasu										
Sporządzenie map akustycznych	p	p	p	p	o	o	p	p	p	o
Prowadzenie monitoringu hałasu komunikacyjnego	p	p	p	p	o	o	p	p	p	o

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Modernizacja i przebudowa nawierzchni dróg powiatowych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Uwzględnieni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem	o	p	p	p	o	o	p	p	p	o
Budowa ekranów akustycznych	o	p	p	p	o	o	o	o	p	p
Wprowadzanie zadrzewień izolacyjnych	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Oddziaływanie pól elektromagnetycznych										
Kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego	p	p	p	p	o	o	o	o	p	o
Monitorowane i modernizacja sieci elektroenergetycznej	p	p	p	p	o	o	o	o	p	p
Lokalizacja instalacji wytwarzających pole elektromagnetyczne zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi	p	p	p	p	o	o	o	o	p	p

Podstawowe kierunki działań na lata 2012-2015	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Edukacja ekologiczna społeczeństwa dotycząca pól elektromagnetycznych i skali ich negatywnego oddziaływania	o	b	o	o	o	o	o	o	o	o
Gospodarka odpadami										
Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odpadów opakowaniowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów niebezpiecznych	o	p	o	o	p	p	p	p	o	p
Kontynuacja gminnych programów usuwania azbestu	p	p	p	p	o	o	o	p	o	p
Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	p	p	p	p	p	p	p	b	p	p
Edukacja ekologiczna poszerzająca świadomość społeczeństwa na temat negatywnych skutkach niewłaściwej gospodarki odpadami	o	b	p	o	p	p	p	p	o	p

- p - oddziaływanie pośrednie, rozłożone w czasie
b - oddziaływanie bezpośrednie natychmiastowe
o - oddziaływania obojętne

- oddziaływanie pozytywne
 - oddziaływanie negatywne
 - oddziaływanie pozytywne, mogące wywołać przejściowo negatywne skutki na etapie realizacji inwestycji

Tabela 6. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

Lista głównych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w powiecie ostrowieckim	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Powiat Ostrowiecki										
Termomodernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego przy ul Gulińskiego w Ostrowcu Św.	o	p	p	o	o	p	p	o	o	o
Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach oświatowych w powiecie ostrowieckim	o	b	o	o	o	p	p	o	o	o
Gmina Ćmielów										
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Piaski Brzóstowskie, Brzóstowa, Grójec i Ćmielów	o	p	p	p	p	o	o	p	o	p
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	o	b	p	o	o	p	p	o	o	o
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	o	p	p	p	p	o	o	p	o	p
Przedsięwzięcia proekologiczne - źródła odnawialne	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Ćmielów	o	p	p	o	o	p	p	o	o	p
Gmina Waśniów										
Gminny Program Budowy Przydomowych Oczyszczalni Ścieków	o	p	p	p	p	o	o	p	o	p

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Lista głównych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w powiecie ostrowieckim	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Gminny Program Usuwania Azbestu	o	p	p	o	o	o	o	o	o	o
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej min. Szkoły w Boleszynie i Nowym Skoszeniu, budynków Ośrodków Zdrowia w Waśniowie i Garbaczu, budynek GOKiS w Waśniowie	o	b	p	o	o	p	p	o	o	o
Modernizacja nawierzchni dróg gminnych	o	p	p	p	p	p	p	p	o	p
Modernizacja oświetlenia ulicznego	o	p	p	o	o	p	p	o	o	p
Odbudowa zbiornika Waśniów wraz z obiektami i infrastrukturą	p	p	p	p	p	p	p	p	o	p
Gmina Kunów										
Budowa kanalizacji sanitarnej Wymysłów (Boksycka i Wymysłów)	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p
Budowa kanalizacji sanitarnej Boksycka (Boksycka, Rudka)	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Kunowie	o	b	p	p	p	o	o	p	o	o
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Kunów	o	p	p	o	o	p	p	o	o	p
Budowa kanalizacji sanitarnej Nietulisko Duże (Nietulisko Duże)	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Ostrowiec Św. II etap	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Lista głównych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w powiecie ostrowieckim	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Gmina Bodzechów										
Budowa kanalizacji w miejscowości Szewna, Miłków, Sudoł, Denkówek	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p
Przebudowa drogi w miejscowości Bodzechów, Os. Nalazka	o	p	p	p	p	p	o	p	o	p
e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego	o	p	o	o	o	o	o	o	o	p
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Bodzechów	o	p	p	o	o	p	p	o	o	p
Uporządkowanie gospodarki wodno ściekowej w aglomeracji Ostrowiec Św. II etap	o	p	p	p	p	o	o	p	o	p
Budowa podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego Gminy Bodzechów I etap	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p
Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Bodzechów	o	b	p	p	p	o	o	p	o	p
Uporządkowanie gospodarki wodno ściekowej w aglomeracji Ostrowiec Św. III etap	o	p	p	p	p	o	o	p	o	p
Gmina Bałtów										
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z przebudową systemów grzewczych oraz wymianą oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne: "Dom Ludowy" w Okole, Gminny Ośrodek Kultury w Bałtowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Bałtowie, Urząd Gminy w Bałtowie.	o	b	p	o	o	p	p	o	o	o
Budowa odcinka sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz odcinka sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Bałtowie.	o	p	p	p	p	o	o	p	o	p

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019

Lista głównych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w powiecie ostrowieckim	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Zakup pojazdów specjalistycznych wraz z urządzeniami do ciśnieniowego czyszczenia sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Bałtów	o	b	p	p	p	o	o	p	o	o
Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie Bałtów	o	p	p	o	o	p	p	o	o	p
Budowa kładki pieszej przez rzekę Kamienną w miejscowości Bałtów	p	p	p	o	p	o	o	o	o	p
Zakup ciągnika pod potrzeby wodociągów	o	p	o	o	p	p	o	o	o	o
Gmina Ostrowiec Świętokrzyski										
Dotacja dla Województwa Świętokrzyskiego na opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania "Zabezpieczenie przeciwpowodziowe msc. Ostrowiec Św. oraz gminy Bodzechów, w oparciu o regulację rzeki Modły z wykorzystaniem istniejącego zbiornika w Częstocicach jako polderu zalewowego do redukcji fali powodziowej"	o	p	p	p	p	o	p	p	o	p
Przyłączenie do sieci wraz z wykonaniem węzłów sanitarnych budynków socjalnych przy ul. Siennieńskiej 137, 137A i Rzeczki 1B	o	p	p	p	p	o	p	p	o	o
System gospodarki odpadami komunalnymi	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Przebudowa i rozbudowa ul. Miodowej	o	p	p	p	p	p	o	p	o	p
Budowa II etapu ciągu ulic zbiorczych w północnej części miasta Ostrowca Św. od ul. Iłżeckiej poprzez ul. Rzeczki do ul. J. Samsonowicza	o	p	p	p	p	p	o	p	o	p
Prowadzenie monitoringu w rejonie nieczynnego składowiska odpadów	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p

Lista głównych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w powiecie ostrowieckim	Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Zasoby naturalne	Gleby i powierzchnia ziemi	Sieć NATURA 2000	Krajobraz
Edukacja Ekologiczna – organizacja cyklicznych imprez: „Dni Ziemi”, „Sprzątanie Świata”, „Dzień bez samochodu”, „Święto Drzewa”, „Światowy dzień ochrony środowiska”, „Tydzień czystości wód”, „Dni lasu” i wiele innych. Realizacja „Programu promocji i wdrażania selektywnej zbiórki odpadów w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski”. Konkursy: „Zielone podwórka”, Edukacyjne imprezy plenerowe „Pikniki edukacyjno – ekologiczne”	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Budowa trzeciego reaktora biologicznego wraz z modernizacją dwóch istniejących reaktorów (oczyszczalnia ścieków)	o	p	p	p	p	o	p	p	o	o
Modernizacja instalacji odprowadzania spalin dla 4 sztuk kotłów WR 25 oraz kotła parowego OR 10	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Realizacja projektu "Otwarte strefy rekreacji"	o	p	p	p	o	o	o	o	o	o

p - oddziaływanie pośrednie, rozłożone w czasie

b - oddziaływanie bezpośrednie natychmiastowe

o - oddziaływania obojętne

 - oddziaływanie pozytywne

 - oddziaływanie negatywne

 - oddziaływanie pozytywne, mogące wywołać przejściowo negatywne skutki na etapie realizacji inwestycji

Analizując zadania przyjęte do realizacji w ramach POŚ, stwierdzono iż niektóre z nich mogą oprócz oczywistych pozytywnych aspektów, być również źródłem zagrożenia dla środowiska. Chodzi tu głównie o zadania takie jak budowa dróg, przebudowa zbiorników retencyjnych i oczyszczalni ścieków czy też termomodernizacja budynków. Przedsięwzięcia tego rodzaju związane są ze zmianami krajobrazowymi i możliwym naruszeniem równowagi flory i fauny oraz czasowym zwiększeniem emisji odpadów i spalin. Należy jednak pamiętać, iż realizacja tych zadań znajduje się w obszarze obowiązków Starostwa Powiatowego nałożonych dokumentami strategicznymi wyższego szczebla. Trzeba więc skupić się na szukaniu rozwiązań najbardziej optymalnych, takich, które na etapie realizacji przedsięwzięć uszanują interes środowiska, a zarazem umożliwią osiągnięcie zakładanego do realizacji przedsięwzięcia celu. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania ww. przedsięwzięć na życie i zdrowie ludzi. Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego nie przedstawia szczegółów planowanych inwestycji, tym samym nie dostarcza szczegółowych informacji na temat ich możliwego negatywnego oddziaływania. W związku z powyższym w zakresie prognozowania pojawia się pewien obszar niepewności. Powinno się zatem ową niepewność mieć na uwadze, a podczas planowania i realizacji przedsięwzięcia jako priorytet zachować względy ochrony środowiska. Należy zaznaczyć iż mimo przejściowego, negatywnego oddziaływania na niektóre aspekty środowiska wszystkie proponowane w POŚ inwestycje mają charakter prośrodowiskowy mający na celu jego dobro i ochronę. Po zakończeniu fazy realizacyjnej, oddziaływanie na środowisko inwestycji ekologicznych (typu oczyszczalnie, kanalizacje, zbiorniki retencyjne i in.) ulega na etapie eksploatacji odwróceniu co oznacza że zaczynają one oddziaływać pozytywnie na środowisko dając zauważalną poprawę stanu tych elementów środowiska które mają chronić.

6.1.1 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PROGRAMU

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227) przeanalizowano możliwość zastosowania rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie Programu.

Rozwiązaniami alternatywnymi w zakresie projektów gospodarki wodno-ściekowej mogą być:

- zaniechanie inwestycji, co może spowodować degradację wód powierzchniowych i podziemnych,
- wariantowanie przebiegu sieci w przypadku budowy systemów odprowadzania ścieków,
- wybór sposobu przydomowego oczyszczania ścieków w zamiast budowy sieci kanalizacyjnej,
- wariantowanie technologii oczyszczania ścieków,
- wariantowanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000 w strefach poza zasięgiem tych obszarów,
- inne.

Rozwiązaniami alternatywnymi w zakresie projektów gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej mogą być:

- zaniechanie inwestycji, co może spowodować w przypadku projektów z zakresu ochrony przeciwpowodziowej brak zabezpieczenia przeciwpowodziowego a w następstwie straty materialne, ludzkie i środowiskowe terenów zalanych w wyniku powodzi,
- wariantowanie rozwiązań technicznych w sposób jak najmniej oddziałujący na wszystkie elementy środowiska, dobra materialne, ludzi i zabytki (kształt i głębokość zbiorników, ich lokalizacja, naturalne techniki umacniania cieków i in.),
- inne.

Rozwiązaniami alternatywnymi w zakresie projektów termomodernizacji budynków użyteczności publicznej mogą być:

- zaniechanie inwestycji, co może spowodować niski poziom efektywności energetycznej budynków i tym samym wysoką emisję CO₂ do atmosfery
- wariantowanie rozwiązań technicznych w sposób jak najmniej oddziałujący na populacje ptaków zamieszkujących otwory w budynkach np. pozostawianie w miejscach niekonfliktowych szczelin i otwartych otworów wentylacyjnych dla ptaków
- wariantowanie w zakresie terminu wykonywania prac (poza sezonem lęgowym ptaków)

Rozwiązaniami alternatywnymi w zakresie projektów z energetyki, w tym z energetyki odnawialnej (m.in. budowa elektrowni wiatrowych, instalacji fotowoltaicznych, MEW) mogą być:

- zaniechanie inwestycji, co może spowodować problemy w zakresie bezpieczeństwa energetycznego kraju i brak spełnienia wymogów prawnych w zakresie wskaźników emisyjnych i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych,
- wariantowanie rozwiązań technicznych w sposób jak najmniej oddziaływujący na wszystkie elementy środowiska, dobra materialne, ludzi i zabytki (np. urządzeń elektrowni wiatrowych, turbin wodnych i in.),
- wariantowanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000 w strefach poza zasięgiem tych obszarów,
- inne.

Na etapie rozpoznania przedsięwzięć priorytetowych do celów opracowania niniejszej prognozy, nie jest możliwe dokładne określenie rozwiązań alternatywnych. Dokładne techniczne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko szczegółowych projektów technicznych.

7. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU

Konwencja z Espoo definiuje oddziaływanie transgraniczne jako dowolne oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony. Konwencja nakłada na sygnatariuszy obowiązek powiadomienia innych stron i

skonsultowania się z nimi w przypadku wszelkich projektów realizowanych na ich terytorium, które mogą mieć istotne negatywne oddziaływanie na środowisko, o charakterze transgranicznym. Konwencja definiuje państwo, na którego terenie prowadzona będzie planowana działalność, jako „stronę pochodzenia”, a państwa, na które projekt oddziałuje, jako poszczególne „strony narażone”. Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się także w przypadku, gdy możliwe oddziaływanie pochodzące spoza granic kraju mogłoby ujawnić się na jego terytorium.

Powiat ostrowiecki nie leży w obszarze przygranicznym ani jego bezpośrednim sąsiedztwie w związku z czym realizacja przedsięwzięć proponowanych w POŚ nie stwarza żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, które mogłyby prezentować transgraniczny charakter. Zaproponowane w ramach POŚ dla powiatu ostrowieckiego rozwiązania mają charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie projektowanych przedsięwzięć będzie miało jedynie lokalny zasięg. Na etapie sporządzania prognozy stwierdzono, że realizacja działań określonych w projekcie Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

8. ODDZIAŁYWANIE PLANOWANYCH INWESTYCJI

Istotnym elementem inwestycji o środowiskowym charakterze przeprowadzanych na terenie powiatu ostrowieckiego są działania zmierzające do rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej a także modernizacji już istniejącej sieci. Zadania dotyczą głównie budowy i modernizacji wodociągów i kanalizacji, oraz wspierania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Działania mające na celu zadbanie o niezakłócone i sprawne odprowadzanie i oczyszczanie ścieków przyczynią się w oczywisty sposób do poprawy stanu środowiska. Modernizacja i rozwój sieci wodociągowej a także rozbudowa stacji uzdatniania i poboru wód polepszy zaś znacząco standardy życia mieszkańców powiatu.

Podczas planowania inwestycji szczególny nacisk położono na unowocześnienie i poprawę infrastruktury drogowej. Należy przy tym zauważyć iż mimo pewnych negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z przeprowadzaniem prac budowlanych, ukończone - nowe lub wyremontowane drogi z nowoczesną nawierzchnią wymiennie przyczynia się do ograniczenia hałasu i emisji pyłu. Należy również pamiętać iż nowoczesne, dobrej jakości drogi znacząco usprawniają ruch, ograniczając korki i chaos komunikacyjny a tym samym emisje spalin.

Nadrzędnym celem krajów członkowskich Unii Europejskiej w zakresie gospodarki odpadami, wynikającym z unijnych dokumentów kierunkowych (programów i strategii), jest oddzielenie tempa wzrostu ilości produkowanych odpadów od tempa wzrostu gospodarczego. Promowanie selektywnej zbiórki i odzysk surowców przyczyni się w znaczący sposób do poprawy jakości środowiska, a szczególnie powierzchni ziemi. Konsekwentna likwidacja „dzikich wysypisk” i edukacja ekologiczna społeczeństwa stanie się skuteczną metodą ochrony środowiska a zwłaszcza powierzchni ziemi. Na terenie gmin powiatu ostrowieckiego stale funkcjonują programy obejmujące działania zmierzające do bezpiecznego usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest. Stale też, jest prowadzona rekultywacja terenów po składowiskach odpadów przemysłowych oraz wydobywczych.

Zadania przewidziane do realizacji w myśl POŚ obejmują działania inwestycyjne min.: przydomowych oczyszczalni, poprawę infrastruktury drogowej i kanalizacyjnej. Przedsięwzięcia te mają charakter proekologiczny, pomimo tego mogą powodować ograniczone oddziaływania środowiskowe. Na etapie realizacji będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego,
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie mas ziemnych,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych.

Strategiczne dla rządów państw Unii Europejskiej, która zobowiązuje kraje członkowskie do redukcji emisji CO₂ są inwestycje w termoizolację. W budynkach poddawanych termomodernizacji, aby ograniczyć koszty ogrzewania i podgrzewu ciepłej wody użytkowej zmniejsza się ilość zużywanej energii cieplnej. Wiąże się to z wprowadzeniem zmian w systemie ogrzewania i instalacji c.w.u., jak również poprawą izolacyjności termicznej przegród. Dzięki przeprowadzeniu termoizolacji budynków pobór zużywanej w nich energii ulega zwykle zmniejszeniu w stosunku do stanu pierwotnego o co najmniej 30 proc, jednak gdy prace prowadzone są nieprawidłowo mogą powodować negatywny oddźwięk

ekologiczny. Podczas prac może bowiem dojść do zniszczenia ptasich lęgów lub utratę przez nich zajmowanych dotychczas siedlisk lęgowych. W celu ograniczenia negatywnych skutków, tych w konsekwencji proekologicznych rozwiązań, wszelkie prace związane z inwestycją należy prowadzić zgodnie z przepisami prawa, gdyż wobec ptaków związanych z budowlami ludzkimi obowiązuje szereg zakazów wynikających przede wszystkim z ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2013, poz. 627 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2011 nr 237 poz. 1419). Nie można ich zabijać, płoszyć, niszczyć ich siedlisk (czyli miejsc, w których się gnieźdzą lub przebywają) oraz gniazd (nawet pustych, poza okresem od 16 października do końca lutego). Niezbędne może okazać się wykonanie ekspertyzy przyrodniczej stwierdzającej obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Obserwację siedlisk chronionych gatunków ptaków należy rozpocząć w roku poprzedzającym planowaną termomodernizację budynku i prowadzić ją od marca do listopada. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie na niszczenie siedlisk – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub na umyślne płoszenie i niepokojenie – Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań termomodernizacji na zwierzęta zaleca się:

- po zakończeniu prac termomodernizacyjnych zostawić drożne otwory prowadzące na stropodach
- rurki, którymi przedłużane będą otwory wentylacyjne w nowej warstwie nałożonego styropianu i tynku, muszą mieć średnicę wewnętrzną, taką jak przez pracami ociepleniowymi,
- otwory należy wykonać z materiału porowatego (np. cegła) i powinny posiadać chropowate wnętrze,
- podczas naklejania kolejnych warstw styropianu na ścianę, należy na bieżąco wycinać w styropianie otwory pasujące do światła istniejących otworów,
- w przypadku znalezienia lęgów ptaków, należy odpowiednio zaplanować prowadzenie prac na budynku, aby miejsca z gniazdami zostały ocieplone dopiero po opuszczeniu ich przez ptaki,
- niszczenie gniazd, siedlisk i instalowanie skrzynek lęgowych powinno odbywać się pod nadzorem ornitologa,

– po przeprowadzeniu prac termomodernizacyjnych należy zainstalować skrzynki lęgowe.

W ciągu ostatnich kilkunastu lat zasadniczo zmienił się stosunek społeczeństwa do lasów. Dawniej traktowano je jak gospodarstwo dostarczające drewna i innych surowców oraz produktów. Dziś coraz częściej postrzega się lasy jako trwałe ekosystemy, spełniające niezwykle ważne funkcje środowiskowe i społeczne, a nadal potrzebne funkcje produkcyjne rozpatrywane są dodatkowo pod kątem zdolności wiązania węgla, wchodzącego w skład gazów cieplarnianych (pochłanianie CO₂). W takim rozumieniu las jest najważniejszym elementem równowagi biologicznej Ziemi, a także obszarem warunkującym zdrowie i życie każdego człowieka, terenem bytowania roślin, grzybów, zwierząt i mikroorganizmów oraz najbogatszym zasobem różnorodności biologicznej.

Według Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (aktualizacja 2003) wskaźnik zalesienia w 2020 roku powinien wynosić 30 %, a po 2050 roku 33 %. Zgodnie z założeniami wojewódzkiego „Programu Zwiększania Lesistości” w województwie świętokrzyskim w latach 2001 – 2020 planowane jest zalesienie około 58 tys. ha gruntów. Powiat ostrowiecki posiadając zalesienie 30,7% spełnia już wskaźnik zalesienia z 2020 r. Przyjęty w 2013 roku Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla gminy Bałtów nie przewiduje zalesiania nowych gruntów, a jedynie utrzymanie w poprawnym stanie upraw już istniejących. Uprozczone plany urządzenia lasu dla pozostałych gmin będą opracowywane w najbliższych latach i podobnie jak inne dokumenty strategiczne (zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Dz. U. 2008 nr 199, poz. 1227 z późn zm.), wymagały będą zbadania wpływu zakładanych w nich zabiegów gospodarczych (w tym zalesień) na środowisko i obszary chronione. Podczas oceny tych dokumentów należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę siedlisk przyrodniczych dla których zalesianie i naturalna sukcesja są zjawiskiem niepożądanym i powodującym wypieranie światłożądnych, chronionych gatunków runa.

Na obecnym etapie rozpoznania nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań skutków realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu ostrowieckiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019” na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi, dobra materialne i zabytki.

8.1 Wpływ budowy OZE na środowisko.

OZE to ogromny potencjał energetyczny i finansowy, a jednocześnie przyszłość energii elektrycznej oraz ciepłej. Nie zawsze jednak pozyskana energia jest energią czystą „ekologicznie” i niepozostawiającą wpływu na środowisko przyrodnicze.

Na terenie gminy Ćmielów planuje się lokalizację odnawialnych źródeł energii w postaci siłowni wiatrowych w miejscowościach Drzenkowice (4 siłownie) i Wojnowice (2 siłownie). Głównym zagrożeniem wynikającym z lokalizacji tego typu przedsięwzięć jest ich negatywny wpływ na populacje ptaków i nietoperzy. Elektrownie wiatrowe mogą zaburzyć bowiem lokalne ekosystemy poprzez stwarzanie dla przelatujących ptaków i nietoperzy śmiertelnych pułapek. Stopień oddziaływania na populacje ptaków i nietoperzy jest bardzo zróżnicowany, zależy głównie od lokalizacji elektrowni wiatrowych, typu turbiny wykorzystywanej w projekcie (wysokość wieży, średnica wirnika, oświetlenie, osiągnięta prędkość liniowa wierzchołków śmigieł), liczby turbin, powierzchni zajmowanej przez projekt, oraz lokalizacji turbin w ramach projektu (turbin względem siebie i wobec elementów środowiska). Generalnie, ryzyko wystąpienia negatywnego oddziaływania na ptaki i nietoperze jest wyższe w przypadku lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach intensywnie wykorzystywanych przez te zwierzęta. Inwestycje przeprowadzane na takich obszarach, mają większy potencjał negatywnego oddziaływania niż przedsięwzięcia realizowane w lokalizacjach o małym natężeniu wykorzystania przestrzeni powietrznej przez te zwierzęta. I odwrotnie – tereny o niskim natężeniu przemieszczeń cechuje niższe ryzyko negatywnego oddziaływania. Znaczenie ma jednak również sposób wykorzystania przestrzeni powietrznej przez ptaki (pułapy przelotów, czas i sposób użytkowania terenu – np. czy jest to noclegowisko, żerowisko, teren lęgowy) oraz skład gatunkowy ptaków występujących na obszarze lokalizacji (badania wykazują, iż ryzyko kolizji z elektrowniami wiatrowymi jest różne dla poszczególnych gatunków).

Elektrownie wiatrowe nie powodują zanieczyszczenia powietrza, gleby czy wody, często jednak mówi się o powodowanym przez nie „wizualnym zanieczyszczeniu” środowiska. Elektrownie wiatrowe są urządzeniami wysokimi (do 150 m), o kontrastowym kolorze w stosunku do tła nieba oraz powierzchni ziemi, przez to ich widoczności z dużych odległości jest bardzo wyraźna. Ocena wpływu tych urządzeń na krajobraz jest jednak w dużej mierze sprawą subiektywnego postrzegania, zależy bowiem od osobistych upodobań oceniającego.

Każda siłownia wiatrowa, mniejsza bądź większa jest źródłem hałasu, a więc fal akustycznych rozchodzących się w przestrzeni, często przybierających postać dźwięków niepożądanych. Sprawcą hałasu emitowanego przez elektrownię są łopaty wirnika, które

wykonując ruch obrotowy muszą pokonywać opór powietrza. Do powstawania szumu w mniejszym stopniu przyczynia się także wirnik, przekładnia i generator. Dziś coraz częściej stosuje się turbiny niskoszumowe, które generują dużo mniej hałasu niż tradycyjne instalacje. Na podstawie danych odnośnie emisji hałasu z turbiny 2MW i obowiązujących przepisów prawnych dotyczących dopuszczalnych poziomów hałasu stwierdzono, że elektrownie wiatrowe powinny być umiejscowione w odstępnie nie mniejszym niż 200 metrów od najbliższych zabudowań. Jednakże często tworzy się strefę ochronną wynoszącą około 500 metrów od masztu elektrowni. Wynika z tego, że praca wiatraka jest praktycznie niesłyszalna dla sąsiadujących domostw, ponieważ dzieli je duża odległość, a ponadto dźwięk emitowany przez obracające się skrzydła jest pochłaniany przez otoczenie (szum wiatru w drzewach i roślinach, tzw. „hałas otoczenia”).

W związku z lokalizacją wiatraków poza obszarami Natura 2000 nie przewiduje się ich negatywnego wpływu na cele i przedmiot ochrony najbliższego Obszaru tj. OSO Dolina Kamiennej oraz jego powiązanie z innymi obszarami, nie mniej jednak w procedurze oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji należy uwzględnić ich oddziaływanie na ptaki i nietoperze i rozważyć zastosowanie technologii ograniczających ich negatywny wpływ na zwierzęta.

Według Opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie odnawialnych źródeł energii (2006/C 65/20), małe elektrownie wodne stanowią ekologiczne źródło energii i nie wiążą się ze spalaniem, nie powodują zatem emisji szkodliwych substancji, jednakże stanowią one obciążenie dla środowiska na obszarze, na którym są położone, w szczególności z uwagi na budowę obiektu oraz zmianę ekologii wód (np. uniemożliwienie migracji ryb poprzez budowę tam). Źródłem negatywnego oddziaływania na środowisko w przypadku MEW jest sama elektrownia, jak również poprzeczna przegroda rzeki. Oddziaływanie samej elektrowni dotyczy głównie wędrujących ryb. Natomiast wpływ piętrzenia ma dużo większy zasięg. Dotyczy on zmian stosunków wodnych, przekształceń morfologicznych koryta, zmiany parametrów fizyko-chemicznych wody, przerwania podłużnej ciągłości ekologicznej rzeki i poprzecznej (łączości koryta z terenami zalewowymi). Istnieją jednak dostępne i stosowalne środki redukujące bądź eliminujące to oddziaływanie. Na terenie powiatu ostrowieckiego Mała Elektrownia Wodna w miejscowości Bałtów wybudowana pod koniec XIX wieku z inicjatywy księcia Aleksandra Druckiego-Lubeckiego leży na terenie OSO Dolina Kamiennej i posiada swoją długą, ponad stuletnią tradycję, w związku z czym wszelkie negatywne oddziaływania elektrowni na ekosystem rzeczny, wymogły na nim na przestrzeni lat konieczność rozwoju i w konsekwencji

stabilizacji. Mała Elektrownia Wodna w miejscowości Chmielów wybudowana w roku 2007 (uruchomiona w 2008 r.) leży na terenie obszaru „naturowego” Wzgórza Kunowskie i jest elektrownią „młodą” z wybudowaną przepławką dla ryb w celu minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko. Mała elektrownia wodna na rzece Kamiennej w Ostrowcu Świętokrzyskim leży poza obszarami objętymi prawną ochroną i funkcjonuje od około 30 lat. W związku faktem, iż elektrownia istnieje w tym miejscu już kilkadziesiąt lat nie przewiduje się znaczącego pogorszenia stanu ekosystemu w odniesieniu do chwili obecnej, oraz negatywnego wpływu na siedliska przyrodnicze oraz populacje roślin i zwierząt związane z korytem rzeki i jej doliną. Mała elektrownia wodna, funkcjonująca od 2008 r. na zbiorniku „Wióry”, powstałym po spiętrzeniu wód rzeki Świśliny, powyżej miejscowości Doły Biskupie, leży na terenie Obszaru Natura 2000 „Wzgórza Kunowskie”. W związku ze stosunkowo krótkim okresem funkcjonowania zapory (budowę rozpoczęto na początku lat 90) ekosystem zbiornika „Wióry” znajduje się w chwili obecnej na wstępnym etapie sukcesji, związanej z przekształceniem środowiska lotycznego (rzeki) w środowisko limniczne (zbiornik), ale zaobserwowano już negatywny wpływ przegrodzenia na migrację ryb oraz negatywne oddziaływanie spływających ze zbiornika wód na ekosystem rzeki poniżej. Biorąc pod uwagę nadrzędny interes społeczny i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi, zamieszkujących obszary bezpośredniego zagrożenia powodziowego, w chwili obecnej można jedynie minimalizować negatywne oddziaływania zbiornika na organizmy żywe w celu osiągnięcia maksimum równowagi ekologicznej. Bez kompleksowych rozwiązań obejmujących nie tylko zbiornik, ale i jego zlewnię oraz podniesienia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa nie jest możliwe osiągnięcie pozytywnych rezultatów. Działania te powinny obejmować:

- a). ograniczenie ilości dopływających substancji biogennych
- b). przeciwdziałanie resuspensji osadów
- c). przeciwdziałanie skutkom falowania wody i podniesienie heterogenności środowiska przez
- d). sztuczne kreowanie i utrzymywanie obszarów porośniętych makrofitami wodnymi.
- e). wstrzymanie transportu substancji niebezpiecznych przez czasę zbiornika.
- f). prowadzenie biomanipulacji, jako procesu wspomagającego rekultywację zbiornika (zarybianie gatunkami drapieżnymi i usuwanie ryb planktonożernych),
- g). stały monitoring składu i jakości wody.

W przypadku ewentualnej budowy nowych MEW na terenie powiatu, poza wyborem niekolizyjnej lokalizacji inwestycji, jak najmniejszy negatywny wpływ na środowisko można osiągnąć poprzez zastosowanie metod technicznych:

- zastosowanie urządzeń do migracji ryb (rampy, bystrza, obejścia, przepławki),
- turbiny wodne przyjazne dla ryb,
- bariery ochronne

Niewyczerpalne źródło energii, nieoddziałujące negatywnie na środowisko stanowi energia promieniowania słonecznego, a najprostszym urządzeniem do jej praktycznego wykorzystania są kolektory słoneczne. Na terenie powiatu zakłada się zwiększenie udziału tego typu odnawialnych źródeł energii w odniesieniu do pozostałych. Są całkowicie ekologiczne, nie wydzielają żadnych substancji zanieczyszczających środowisko naturalne. Nie wymagają doprowadzenia i składowania paliwa, są wygodne i czyste. Praca tych instalacji nie wywołuje hałasu. Ponadto energia promieniowania słonecznego jest jednym ze źródeł energii niekonwencjonalnej, która w aspekcie ochrony środowiska jest najbardziej „czystą” postacią energii.

8.2 Oddziaływanie inwestycji na różne formy ochrony przyrody

8.2.1 Parki Krajobrazowe

Znaczna część inwestycji i działań o środowiskowym charakterze zawartych i przewidzianych do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego znajduje się obecnie na etapie wstępnego planowania. W związku z tym nie jest możliwe precyzyjne określenie i analiza ich wpływu na środowisko. Nie stwarza to jednak dodatkowych problemów gdyż na etapie powstawania dokumentacji technicznej i lokalizacji inwestycji, podjęte zostaną działania mające ocenić ich wpływ oraz zasadność i konieczność przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

Jeleniewski Park Krajobrazowy został utworzony w celu:

1. zachowania cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;

2. zachowania różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej;
3. racjonalnego wykorzystania zasobów złóż kopalin;
4. zachowania populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
5. zachowania siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
6. zachowania układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej;
7. preferowania zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
8. zachowania wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
9. zachowania istniejących punktów i ciągów widokowych;
10. ograniczania negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Na jego terenie zakazuje się

1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232);
2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budowa, odbudowa, utrzymaniem, remontem lub naprawa urządzeń wodnych;
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
6. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
7. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
8. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metoda bezściółkową

Zakazy, o których mowa wyżej nie dotyczą wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym oraz realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2012 poz. 647), toteż istnieje możliwość realizacji inwestycji zaplanowanych w POŚ. Niemniej jednak obszar Parku Krajobrazowego na terenie powiatu ostrowieckiego zajmuje głównie tereny leśne, w obrębie których nie planuje się działań inwestycyjnych. Na obszarach zamieszkałych w obrębie Parku, inwestycje będą realizowane jedynie w granicach zabudowy. Prace będą przeprowadzane w sposób nienaruszający celów ochrony oraz zakazów przyjętych dla w/w Parków.

8.2.2 Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu jest formą ochrony przyrody. Obszary takie zajmują rozleglejsze tereny niż parki krajobrazowe i obejmują pełne jednostki środowiska naturalnego takie jak doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydmowe, torfowiska. Podstawą prawną ochrony przyrody w Polsce jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Obszary chronionego krajobrazu są przeznaczone głównie na rekreację, a działalność gospodarcza podlega tylko niewielkim ograniczeniom (zakaz wznoszenia obiektów szkodliwych dla środowiska i niszczenia środowiska naturalnego). Obszar chronionego krajobrazu jest obszarem chronionym ze względu na:

1. Wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem,
2. Istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne.

Na terenie powiatu ostrowieckiego ustanowiono: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej oraz Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Inwestycje będą uwzględniały ustanowione na terenie w/w Obszarów Chronionego Krajobrazu przepisy. Dla prowadzenia prawidłowej gospodarki w obszarach chronionego krajobrazu w Polsce wprowadzono następujące zakazy, nakazy i ograniczenia. Na terenie OChK zabrania się:

1. dokonywania zmian stosunków wodnych obniżających potencjał ekologiczny siedliska,

2. lokalizacji szczególnie szkodliwych dla środowiska inwestycji o znaczeniu krajowym i wojewódzkim,
3. lokalizacji linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 110 kV,
4. dalszej lokalizacji ferm hodowlanych metoda bezściółkową,
5. lokalizacji międzyregionalnych ciągów komunikacyjnych,
6. używania w celach turystycznych i sportowych pojazdów z silnikami spalinowymi poza wyznaczonymi drogami,
7. wypalania traw,
8. pobierania kruszywa z rzek i potoków,
9. niszczenia zadrzewień, zakrzewień śródpolnych i śródłąkowych, nadrzecznych i przydrożnych,
10. stosowania pestycydów przy użyciu agrorolnictwa.

Dodatkowo Jeleniowski obszar Chronionego Krajobrazu zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego Nr 82/2005 z dnia 14 lipca 2005 r. oraz uchwały Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. chroniony jest poprzez zakaz:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, od-budowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
4. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Należy ponadto ograniczyć:

1. lokalizację ośrodków rekreacyjnych nie dostosowanych do pojemności ekologicznej obszarów chronionego krajobrazu,

2. eksploatację surowców mineralnych do skali nie wywołującej degradacji krajobrazu i zaburzenia stosunków wodnych,
3. rozbudowę uciążliwego przemysłu,
4. lokalizację dużych składowisk odpadów komunalnych,
5. lokalizację ruchliwych ciągów komunikacyjnych.

W/w regulacje nie ograniczają możliwości przeprowadzenia zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym a także realizacji inwestycji celu publicznego. Inwestycja celu publicznego to działanie o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Celami publicznymi w rozumieniu tej ustawy są:

1. wydzielanie gruntów pod drogi publiczne i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
2. wydzielenie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
3. wydzielanie gruntów pod lotniska, urządzenia i obiekty do obsługi ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść, oraz budowa i eksploatacja tych lotnisk i urządzeń;
4. budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;
5. budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
6. budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
7. opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

8. ochrona Pomników Zagłady w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego;
9. budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i obiektów sportowych;
10. budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia przez operatora publicznego powszechnych usług pocztowych, a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług;
11. budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
12. poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie i składowanie kopalin stanowiących własność Skarbu Państwa oraz węgla brunatnego wydobywanego metodą odkrywkową;
13. zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
14. ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
15. ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
16. inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Inwestycje przeprowadzane w ramach realizacji POŚ dla powiatu ostrowieckiego dotyczą przede wszystkim terenów zamieszkałych, już przekształconych. Na terenach Obszarów Chronionego Krajobrazu inwestycje będą prowadzone w sposób nienaruszający zakazów ustanowionych dla tych obszarów. Inwestycje podejmowane na tych obszarach będą ukierunkowane głównie na poprawę jakości środowiska - inwestycje proekologiczne tj. dotyczące rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji dróg, itp. Oddziaływania negatywne będą miały jedynie przejściowy charakter i mogą dotyczyć głównie fazy budowy.

8.2.3 Obszary NATURA 2000

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nadzoruje funkcjonowanie obszarów, poprzez wydawanie zaleceń, wytycznych w zakresie ochrony obszarów oraz kontroli ustaleń

planów ochrony i planów zadań ochronnych. Regionalny dyrektor ochrony środowiska sprawuje nadzór, koordynuje funkcjonowanie obszarów na obszarze swojego działania. W przypadku gdy obszar obejmuje w całości lub części obszar parku narodowego, sprawującym nadzór jest dyrektor parku narodowego.

Na obszarach Natura 2000 nie obowiązują z góry narzucone zakazy i ograniczenia. Ochrona zasobów przyrodniczych odbywa się poprzez właściwe użytkowanie terenów, dostosowane do lokalnych uwarunkowań, uwzględniające potrzeby rozwoju gospodarczego i społecznego. Ograniczeniu nie podlega: działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu, działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka, rybacka, a także amatorski połów ryb pod warunkiem, że nie wpływa znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000. Zabrania się podejmowania tylko tych działań, które mogą osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar lub
- pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami

Na obszarach Natura 2000 wchodzących w skład parków narodowych i rezerwatów przyrody, prowadzenie powyższych działalności, jest dozwolone w zakresie nienaruszającym zakazów obowiązujących na tych obszarach. Wszelkie przedsięwzięcia, inwestycje, działania, które nie wpływają znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru, jego integralność, a także na spójność sieci obszarów Natura 2000 mogą być realizowane. Na obecnym etapie nie ma podstaw by sądzić, że planowane przedsięwzięcia mogą spowodować zniszczenie bądź fragmentację siedlisk przyrodniczych, korytarzy ekologicznych, miejsc bytowania, żerowania i lęgu gatunków ptaków, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000. Większość działań zaproponowanych w POS będzie miało wymierny, pozytywny i długoterminowy efekt ekologiczny.

Tabela 7. Obszary NATURA 2000 znajdujące się na terenie powiatu ostrowieckiego

Lp.	Numer obszaru	Nazwa obszaru Natura 2000	Cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i wpływ realizacji przedsięwzięć z projektu Programu na stan zachowania siedlisk i gatunków
1	PLH260019	Dolina Kamiennej	<p>Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 42% obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne, w tym szczególnie naskalne oraz ostnicowe, z wieloma cennymi i zagrożonymi gatunkami (np. <i>Carex pediformis</i>, <i>Stipa pulcherrima</i>, <i>S. joannis</i>, <i>Iris aphylla</i>), łąki o różnym stopniu uwilgotnienia, grądy oraz starorzecza, a także niewielkie fragmenty łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych. Znaczenie obszaru podnosi fakt, iż występuje tu jedna z najliczniejszych i dosyć stabilnych w Polsce populacji obuwika pospolitego <i>Cypripedium calceolus</i>. Występują tutaj gatunki zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej: <i>Barbastella barbastellus</i>, <i>Castor fiber</i>, <i>Lutra lutra</i>, <i>Triturus cristatus</i>, <i>Bombina bombina</i>, <i>Aspius aspius</i>, <i>Ophiogomphus cecilia</i>, <i>Maculinea teleius</i>, <i>Lycaena dispar</i> i, <i>Osmoderma eremita</i>. Dolina Kamiennej jest miejscem łągów: <i>Aquila pomarina</i>, <i>Tringa totanus</i>, <i>Gallinago gallinago</i>, <i>Crex crex</i> i <i>Rallus aquaticus</i>. Na otaczających dolinę murawach kserotermicznych licznie występuje: <i>Scolia hirta</i>, <i>Mantis religiosa</i> i <i>Coronella austriaca</i>. Głównym zagrożeniem jest naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej na murawach kserotermicznych powodująca wyparcie światłolubnych gatunków runa, osuszanie powierzchni zajętych przez wilgotne łąki i zabagnienia. Zagrożeniem dla fauny ostoi może być zmiana sposobu użytkowania gruntów m.in. osuszanie i przekształcanie w pola orne części łąk między Bodzechowem a Ćmielowem. Program ochrony środowiska nie zakłada działań, które mogłyby zagrozić chronionym siedliskom, zakłócić integralność i powiązanie obszaru z innymi, nie planuje się na tym terenie działań mogących przyczynić się do osuszania łąk i wprowadzania nowych zadrzewień. Na terenie gminy Ćmielów planowana jest budowa elektrowni wiatrowych w miejscowościach Drzenkowice (ok. 2 km od obszaru Natura 2000) i Wojnowice (ok. 3 km od obszaru Natura 2000). Oddziaływanie siłowni wiatrowych na populacje ptaków może być związane z ich śmiertelnością w wyniku kolizji, wycofywaniem się ptaków z siedlisk w wyniku działania elektrowni wiatrowych, a także stworzeniem efektu bariery i wymuszeniem zmiany tras przelotów ptaków. Negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych na nietoperze może polegać na: śmiertelności na skutek kolizji z elektrownią lub urazu ciśnieniowego, zmianie tras przelotu, zniszczeniu miejsc żerowania i kryjówek. Elektrownie wiatrowe powinny być zlokalizowane poza trasami bytowania, gniazdowania, żerowania i przelotów ptaków oraz nietoperzy. W przypadku ptaków dotyczy to przede wszystkim dolin rzecznych, szczególnie tych, które są obszarami OSO Natura 2000. W przypadku nietoperzy są to w szczególności SOO wyznaczone do ochrony siedlisk gatunków nietoperzy. Ze względu na znaczną odległość od OSO Dolina Kamiennej i zlokalizowanego na jego terenie budynku z kolonią rozrodczą nietoperzy nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania ww. przedsięwzięcia na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami, nie mniej jednak w procedurze oceny oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji OZE należy uwzględnić ich oddziaływanie na ptaki i nietoperze. Procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko może również wykazać konieczność wykluczenia tego typu przedsięwzięcia z realizacji. Planowana na terenie gminy Ćmielów</p>

			<p>termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, ze względu na miejsko-wiejski charakter gminy i mnogość miejsc do założenia gniazda nie powinna spowodować spadku populacji chronionych gatunków ptaków zamieszkujących strychy, stropodachy i otwory w budynkach, należy jednak wszelkie prace związane z inwestycją prowadzić zgodnie z przepisami prawa, gdyż wobec ptaków związanych z budowlami ludzkimi obowiązuje szereg zakazów wynikających przede wszystkim z ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2013, poz. 627 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2011 nr 237 poz. 1419). W miejscowości Ostrowiec Św. planowana jest budowa trzeciego reaktora biologicznego wraz z modernizacją dwóch istniejących reaktorów (oczyszczalnia ścieków) w odległości ok. 1,5 km od OSO Dolina Kamiennej. Ze względu na odległość od obszaru „naturowego” i bezsprzeczne korzyści płynące dla środowiska wynikające z istnienia niniejszej oczyszczalni nie przewiduje się negatywnego wpływu na stan chronionych na terenie Obszaru siedlisk. Pozostałe inwestycje planowane do realizacji na obszarze gminy Ostrowiec Św., ze względu na ich skalę i odległość od obszarów „naturowych” nie będą stanowiły zagrożenia dla przedmiotu ochrony i powiązania pomiędzy obszarami. Zgodnie z tabelą ze str. 58 zaplanowane na terenie gminy Bodzechów inwestycje nie będą generowały oddziaływań negatywnych. Dotyczą one głównie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, co wiązało się będzie z tymczasowymi, odwracalnymi uciążliwościami, niemającymi wpływu na cele ochrony Obszaru Dolina Kamiennej. Inwestycje zlokalizowane będą poza Obszarami Natura 2000. Na terenie gminy Bałtów w bliskim sąsiedztwie OSO Dolina Kamiennej planowana jest termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z przebudową systemów grzewczych oraz wymianą oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne tj. "Domu Ludowego" w Okole, Gminnego Ośrodka Kultury w Bałtowie, Ochotniczej Straży Pożarnej w Bałtowie, Urzędu Gminy w Bałtowie. Ze względu na wiejski charakter gminy i mnogość miejsc do założenia gniazda nie powinna spowodować spadku populacji chronionych gatunków ptaków budujących swoje gniazda w budynkach, należy jednak wszelkie prace związane z inwestycją prowadzić zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i ochronie gatunkowej zwierząt .</p>
2	PLH260039	Wzgórza Kunowskie	<p>Ogółem stwierdzono tu występowanie 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących łącznie ponad 34 % obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne położone na zboczach dolin rzecznych, na ścianach wąwozów i skarpach sródpolnych, łąki o różnym stopniu wilgotności oraz starorzecza. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. liczne populacje <i>Cerasus fruticosa</i>, a także <i>Potentilla rupestris</i>, <i>Gentiana cruciata</i>, <i>Clematis recta</i>, <i>Orobancha elatior</i>. Stwierdzono wystąpienie jednego gatunku z II załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG - <i>Adenophora liliifolia</i>. Obszar ma bardzo duże znaczenie dla zachowania gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, związanych ze środowiskiem wilgotnych łąk: <i>Lycaena helle</i> i <i>Maculinea teleius</i>. Ostoja jest ważna zwłaszcza dla zachowania następujących siedlisk: dobrze zachowanych w skali kraju muraw kserotermicznych, z wieloma rzadkimi gatunkami, płatów łąk, zwłaszcza świeżych, ekstensywnie użytkowanych, fragmentów łąk trzęślicowych, oraz fragmentów zbiorowisk łągowych oraz łąk grądów. Głównym zagrożeniem dla stwierdzonych tu siedlisk jest naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej, eutrofizacja, bliskie położenie ośrodków rekreacyjnych, zanieczyszczenia związane z sąsiadującym położeniem zabudowań miejskich i dróg, melioracje, eksploatacja kruszców. Zagrożeniem dla miejscowej fauny mogą być</p>

			<p>zmiany w sposobie zagospodarowania terenów łąkowych i lessowych wzgórz i wąwozów, a także nasilenie czynników antropogenicznych i brak działań ochronnych (w dłuższej perspektywie czasowej). Zgodnie z tabelą ze str. 58 zaplanowane na terenie gminy Kunów inwestycje nie będą generowały oddziaływań negatywnych. Dotyczą one głównie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, co wiązało się będzie z tymczasowymi, odwracalnymi uciążliwościami, niemającymi wpływu na cele ochrony Obszaru Wzgórza Kunowskie. Jedynie w miejscowości Nietulisko Duże i Rudka inwestycja polegająca na budowie kanalizacji sanitarnej może przebiegać po granicy Obszaru Natura 2000, jednakże mała skala przedsięwzięcia oraz wykonywanie prac zgodnie z zasadą minimalizacji zajętości terenu pozwoli ograniczyć do minimum negatywne oddziaływanie na ten cenny przyrodniczo Obszar. Oczyszczalnia ścieków planowana do modernizacji leży w miejscowości Kunów, poza OSO Wzgórza Kunowskie, a prace wykonywane podczas modernizacji nie będą miały wpływu na stan chronionych siedlisk. W wyniku realizacji zaplanowanych przedsięwzięć przewiduje się poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych, zmniejszenie eutrofizacji wód powierzchniowych</p>
3	PLH260028	Ostoja Jeleniowska	<p>Jeden z większych kompleksów leśnych zajmujących część Pasma Łysogórskiego w Górach Świętokrzyskich. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyźne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej grądy i łęgi, sporadycznie występują niewielkie płaty łąk ekstensywnie użytkowanych. Na terenie obszaru występują też dobrze wykształcone piargi i gołoborza krzemianowe. Celem ochrony tego obszaru jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu z obecnością gatunków chronionych i górskich (w przypadku wprowadzenia właściwych sposobów ochrony ekosystemów leśnych jest wysoce prawdopodobne spontaniczne odtworzenie się swoistej lasom naturalnym zoocenozy bezkręgowców, dzięki bezpośredniej bliskości Świętokrzyskiego Parku Narodowego i istnieniu potencjalnych dróg migracji fauny z jego obszaru). Głównym zagrożeniem dla ostoi jest intensywna gospodarka leśna, w zakres której wchodzi zarówno cięcia rębne (usuwanie drzew zanim osiągną fazę starzenia się i obumierania) jak i tzw. cięcia sanitarne (usuwanie zdecydowanej większości drzew obumierających i martwych), co prowadzi do poważnych zaburzeń naturalnej struktury ekologicznej drzewostanów i zaniku mikrobiotopów licznych gatunków saproksylobiontycznych bezkręgowców (w szczególności zanikających, umieszczanych na europejskich i krajowych listach gatunków zagrożonych wyginięciem). Działalność tego typu ma także pośredni wpływ na ptaki i inne drobne kręgowce, ograniczając im potencjalne miejsca gniazdowania i zimowania, a także bazę żerową. Istnieje konieczność wprowadzenia ochrony biernej przynajmniej w części ekosystemów leśnych (ok. 30 - 50% powierzchni leśnej o najlepiej zachowanej strukturze drzewostanów) i silnym zmniejszeniu intensywności działań gospodarczych na pozostałym obszarze, co umożliwiłoby spontaniczną renaturalizację i odbudowę drzewostanów i siedlisk częściowo zniszczonych. Innym istotnym zagrożeniem jest także zarastanie rumowisk skalnych, którego powstrzymanie lub przynajmniej spowolnienie zapewniłaby odpowiednio prowadzona ochrona czynna. Na terenie ostoi POŚ nie zakłada żadnych inwestycji. Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, zaplanowane w miejscowościach Boleszyn, Nowy Skoszyn, Waśniów i Garbacz odbywały się będą poza obszarami „naturowymi”, na terenach wiejskich bogatych w miejsca do gniazdowania ptaków i ewentualnego przeniesienia gniazda, nie mniej jednak wszelkie prace związane z inwestycją muszą być prowadzone zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i ochronie zdrowia zwierząt.</p>

4	PLH260024	Krzemionki Opatowskie	<p>Na obszarze utrzymują się dosyć duże powierzchnie zajęte przez świetliste dąbrowy i zbiorowiska grądowe. Pozostałe drzewostany mają charakter głównie gospodarczy i stanowią podstawowe fitocenozy obszaru, są to m.in. bór subkontynentalny Peucedano-Pinetum oraz bór suboceaniczny Leucobyro-Pinetum. Łącznie stwierdzono tu występowanie 3 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, pokrywających ponad 16 % obszaru. We florze roślin naczyniowych wyróżnia się duża grupa gatunków reliktowych oraz rzadkich i zagrożonych. Występuje tu 6 gatunków zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze roślin, są to: <i>Daphne cneorum</i>, <i>Cerasus fruticosa</i>, <i>Festuca amethystina</i> subsp. <i>ritschlii</i>, <i>Cephalanthera rubra</i>. Stwierdzono występowanie 2 gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, są to <i>Adenophora liliifolia</i> i <i>Cypripedium calceolus</i>. Ostoja zabezpiecza ciplolubne dąbrowy cenne pod względem składu gatunkowego. Obszar obejmuje stanowisko pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i> (w Krzemionkach Opatowskich). Na terenie wyznaczonej ostoi swoje stanowiska mają gatunki reliktowe oraz rzadkie i zagrożone: <i>Coronella austriaca</i>, <i>Mantis religiosa</i>, <i>Scolia hirta</i>, <i>Iphiclidus podalirius</i>, <i>Papilio machaon</i>, <i>Apatura ilia</i>, <i>Carabus intricatus</i>, <i>Chondrula tridens</i>, <i>Nesovitrea petronella</i>. W obszarze występują gatunki ptaków z I Załącznika Dyrektywy Rady 79/409.EWG <i>Dendrocopos syriacus</i>, <i>dendrocopos medius</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Lullula arborea</i> i <i>Sylvia nisoria</i>. Największym zagrożeniem dla siedlisk i rzadkich gatunków jest sukcesja wtórna. Działania konserwatorskie powinny zmierzać do powiększenia i zabezpieczenia arealu muraw, widnych zarośli oraz lasów typu świetlistej dąbrowy. Wyraźnym zagrożeniem jest także niewłaściwa gospodarka leśna, chodzi tu zwłaszcza o podsadzanie gatunków iglastych na siedliskach grądowych i zakwaszanie runa. Zagrożeniem są zmiany w środowisku prowadzące do utraty siedlisk (np. usuwanie starych, próchniejących drzew w przypadku <i>Osmoderma eremita</i>; odtworzenie jej siedlisk będzie niemożliwe w zbyt młodym drzewostanie utrzymywanym na tym terenie). Zadania planowane do realizacji w bliskim sąsiedztwie tego Obszaru dotyczą głównie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej (budowa kanalizacji sanitarnej w msc. Sudół), co wiązało się będzie z tymczasowymi, odwracalnymi uciążliwościami, nie mającymi wpływu na cele ochrony Obszaru Krzemionki Opatowskie i nie stanowiące zagrożenia dla siedlisk i rzadkich gatunków (zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych dla tego Obszaru).</p>
5	PLH260002	Łysogóry	<p>W obszarze stwierdzono obecność 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Występują tu rzadkie zespoły roślinne, m.in. wyżynny jodłowy bór mieszany - <i>Abietetum polonicum</i>, czy bór mieszany jodłowo-świerkowy <i>Abieti-Piceetum</i> i dolneregłowy świerkowy bór na torfie <i>Bazzanio-Piceetum</i>. Znajdują tu swoją ostoję bogate zbiorowiska mszaków i porostów na gołoborzach oraz występuje jedna z największych ostoi modrzewia polskiego <i>Larix polonica</i> - jednego z nielicznych taksonów drzew objętych w Polsce ścisłą ochroną. Flora roślin naczyniowych jest dość bogato reprezentowana i liczy ok. 700 gat., wśród których jest wiele zagrożonych w skali kraju, rzadkich, lub prawnie chronionych. Stwierdzono tu występowanie ok. 4000 gatunków bezkręgowców (rzeczywista ich liczba jest z pewnością znacznie większa). Łącznie w obszarze występuje 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 11 gatunków kręgowców i 10 gatunków bezkręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W Łysogórach ustalono występowanie 72 gatunków ślimaków lądowych co stanowi 72% gatunków lądowych występujących w Górach Świętokrzyskich. Zagrożeniem dla tego Obszaru są zmiany w stosunkach wodnych wywołane działalnością gospodarczą na terenach przyległych do ostoi (melioracje terenów rolniczych, odprowadzanie</p>

			<p>rowami wód opadowych, kopalnictwo kruszywa, budowa sztucznych zbiorników wodnych itp.). Wpływ działań gospodarczo - leśnych na terenach nie objętych ochroną rezerwatową (poza granicami Świętokrzyskiego Parku Narodowego) a także (pośrednio) w przylegających do lasów gospodarczych fragmentach lasów chronionych, związany przede wszystkim z usuwaniem z drzewostanu drzew obumierających i martwych (w tym złomów i wywrotów), pozyskiwaniem i składowaniem drewna w okresie aktywności saproksylobiontów ("drenaż" poszczególnych gatunków bezkręgowców, szczególnie rzadkich i zagrożonych) oraz stosowaniem pestycydów. Zanieczyszczenia powietrza (dalekiego zasięgu i lokalne) - aktualnie ich znaczenie ulega zmniejszeniu. Lokalizowanie nowej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej w bezpośredniej bliskości granic ostoji, powodujące jej postępującą izolację ekologiczną oraz oddziaływanie destrukcyjnych czynników antropogenicznych. Masowy ruch pieszy i/lub intensywny ruch spalinowych pojazdów mechanicznych (hałas, zanieczyszczenia) w niektórych, nadzwyczaj cennych przyrodniczo fragmentach ostoji (szczytowa część góry Łysiec, droga powiatowa nr 0324T na odcinku Huta Szklana - Święty Krzyż, droga wojewódzka nr 752 na odcinku Grabowa - Podgórze). Dość silna penetracja obszaru przez ludzi i zbiór płodów runa leśnego, chrustu oraz kradzieże drewna i kłusownictwo (wnykarstwo), nielegalna eksploatacja kopalni (piasek, kamień) a także dość często odnotowywany wywóz śmieci (w tym toksycznych odpadów powstających w gospodarce rolnej - opakowań po pestycydach) na łąki, do lasu i do wyrobisk poeksploatacyjnych. Planowana odbudowa zbiornika wodnego w Waśniowie odbywać się będzie w miejscu istniejącego już zbiornika, poza obszarem Natura 2000, w znacznym od niego oddaleniu (ok. 4 km do najbliższego obszaru Natura 2000 – Łysogóry), nie będzie miała więc wpływu na cele ochrony najbliższych obszarów, ich integralność i powiązania. W wyniku modernizacji zbiornika oczekuje się między innymi poprawy stanu siedlisk roślin i zwierząt, zauważalnej zwykle przy modernizacji małych zbiorników retencyjnych. Na terenie gminy Waśniów nie działa żadna kopalnia kruszyw naturalnych mogąca wpłynąć na pogorszenie stanu chronionych siedlisk.</p>
--	--	--	---

Wykonana ogólna ocena oddziaływania zapisów projektu Programu (w zakresie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych) na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000, wstępnie nie wykazała negatywnych oddziaływań. Jednakże w celu ochrony tych obszarów wskazane jest wykonanie raportów o oddziaływaniu na obszary Natura 2000 przedsięwzięć zlokalizowanych na tych obszarach lub w ich pobliżu.

8.2.4 *Rezerwaty przyrody*

Rezerwat ustanawiany jest na mocy zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie, przebieg granicy, otulinę (jeżeli została wyznaczona), cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Likwidacja lub zmniejszenie rezerwatu jest możliwe wyłącznie w przypadku bezpowrotnej utraty jego wartości przyrodniczych. W Polsce jest 1441 rezerwatów, zajmujących powierzchnię 173 594 ha (stan na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Dla rezerwatów przyrody określone są praktycznie te same zakazy co dla parków narodowych. Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Na terenie powiatu ostrowieckiego znajduje się 7 rezerwatów : Modrzewie, Ulów, Lisiny Bodzechowskie, Krzemionki, Małe Gołoborze, Szczytniak i Wąwóz w Skałach.

Na terenie rezerwatów zabrania się:

1. budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
2. chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
3. polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
4. pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
5. użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
6. zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
7. pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
8. niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
9. palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
10. prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
11. stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
12. zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

13. połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
14. ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
15. wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;
16. wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
17. ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach będących w trwałym zarządzie parku narodowego, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
18. umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
19. zakłócania ciszy;
20. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
21. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
22. biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
23. prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
24. wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
25. wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;

26. organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W rezerwach przyrody nie planuje się inwestycji. Rezerwaty te znajdują się głównie na terenach leśnych, w związku z czym żadna z planowanych w ramach POŚ inwestycji nie spowoduje znaczącego, negatywnego oddziaływania na tę formę ochrony przyrody.

8.2.5 Pomniki przyrody

Szczególną formę indywidualnej ochrony przyrody stanowią pomniki przyrody, za które zgodnie z przepisem art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2009 r. nr 151, poz. 1220 ze zm.) uznaje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Obiekty uznane za pomniki przyrody chronione są ze względu na szczególną wartość przyrodniczą, jak wielkość, pokrój czy wiek, naukową, kulturową, historyczną lub estetyczną i krajobrazową. Dla zapewnienia pomyślności i bezpieczeństwa chronionemu obiektowi przyrody wprowadza się pewne zakazy, za których naruszenie grozi kara aresztu albo grzywny.

W stosunku do pomników przyrody mogą zostać wprowadzone następujące zakazy:

1. zakaz niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. zakaz uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. zakaz wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi;

8. zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. zakaz umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. zakaz zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. zakaz umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa powyżej nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

W/w zakazy mogą dotyczyć również stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. W trakcie przeprowadzania zadań zawartych w POŚ na terenie powiatu ostrowieckiego nie zostanie naruszony żaden z obiektów pomników przyrody. Inwestycje będą prowadzone w sposób nienaruszający tego typu obiektów, nie przewiduje się też by pomniki przyrody znalazły się w strefie ich negatywnego oddziaływania.

8.2.6 Dziko żyjące rośliny i zwierzęta

W myśl POŚ, w oparciu o uproszczone plany urządzenia i o kodeks dobrych praktyk gospodarka leśna będzie prowadzona w sposób nienaruszający w/w zakazów. W stosunku do dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. umyślnego niszczenia;
2. umyślnego zrywania lub uszkodzenia;
3. niszczenia ich siedlisk lub ostoi;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej lub niszczenia gleby w ostojach;
5. hodowli;

6. pozyskiwania lub zbioru;
7. przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
8. zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
9. wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
10. umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
11. umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. umyślnego zabijania;
2. umyślnego okaleczania lub chwytania;
3. umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
4. transportu;
5. chowu lub hodowli;
6. zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
7. niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
8. niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, że-remi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
9. umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
10. zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
11. wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
12. umyślnego płoszenia lub niepokojenia;
13. umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących;
14. fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie;
15. umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
16. umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

9. ROZWIĄZANIA SŁUŻĄCE ZAPOBIEGANIU, OGRANICZANIU LUB KOMPENSACJI PRZYRODNICZEJ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Przedsięwzięcia, które w myśl Programu Ochrony Środowiska dla powiatu ostrowieckiego zostały przewidziane do realizacji można scharakteryzować jako proekologiczne, sprzyjające zachowaniu równowagi w przyrodzie i poprawiające stan środowiska. W związku z ich pozytywnym wpływem środowiskowym i trudnościami w dokładnym określeniu finalnego kształtu planowanych inwestycji nie zaproponowano działań zastępczych. Nie znaczy to jednak, iż w przypadku takiej konieczności nie zostaną one opracowane w późniejszym terminie. Skutki środowiskowe podejmowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska działań zależą od lokalnej chłonności i odporności środowiska. Pojęcie odporności środowiska przyrodniczego jest rozumiane jako zdolność do zachowania wewnętrznej równowagi mimo naruszenia jej przez zewnętrzne czynniki pochodzenia naturalnego jak i sztucznego. Ocena odporności środowiska przyrodniczego na degradację umożliwia uchwycenie komponentów o najmniejszej odporności na czynniki niszczące, co ułatwia podjęcie odpowiednich środków ich ochrony. Ocena odporności, a w jej konsekwencji reakcji środowiska przyrodniczego na antropopresję, szczególnie w skali regionalnej odnoszącej się do większości dokumentów planistycznych i strategicznych, niesie ze sobą dużo elementów niepewności. Te niepewność należy zawsze brać pod uwagę i oszacować, aby odbiorca opracowania miał świadomość prawdopodobieństwa wystąpienia określonych procesów, gdyż ich analiza stanowi jedną z podstaw podejmowanych decyzji.

W związku z powyższym należy pamiętać by przy budowie nowych dróg, gazociągów, systemów kanalizacyjnych i zaopatrujących w wodę, urządzeń pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych oraz innych przewidzianych do realizacji inwestycji opracować warianty alternatywne oraz rozwiązania służące zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań. Głównym zagrożeniem płynącym z w/w inwestycji jest niekorzystne, ingerujące w szatę roślinną i świat zwierzęcy przekształcenie powierzchni ziemi związane z robotami ziemnymi i wykopami. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom inwestycji często polega na ograniczeniu ich rozmiarów, zmianie lokalizacji, rekultywacji zniszczonych terenów lub tworzeniu środowisk zastępczych. Przeciwdziałanie może obejmować:

- całkowite zapobieganie negatywnym skutkom poprzez nie realizowanie inwestycji,
- minimalizowanie oddziaływania poprzez ograniczenie skali inwestycji itp.,

- wyeliminowanie efektów oddziaływania poprzez naprawienie lub odtworzenie poszczególnych elementów środowiska, które zostały dotknięte negatywnym oddziaływaniem,
- zmniejszenie oddziaływania poprzez podejmowanie działań ochronnych podczas eksploatacji inwestycji,
- rekompensowanie oddziaływań poprzez uzupełnianie (zastępowanie poprzednich lub dodawanie nowych elementów).
- prowadzenie monitoringu stanu środowiska, szybkie reagowanie na zaobserwowane negatywne zmiany, kontrolowanie przestrzegania zasad ochrony środowiska wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych przez tutejszy Wydział oraz ich zgodności z POŚ
- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla inwestycji ujętych w POŚ
- edukacja ekologiczna
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- przestrzeganie zapisów ujętych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- wzmocnienie i wsparcie funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,

Jednym z najistotniejszych działań związanych z negatywnym oddziaływaniem inwestycji na środowisko jest kompensacja przyrodnicza, czyli zespół działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowania walorów krajobrazowych. Należy przy tym pamiętać, że kompensacja przyrodnicza zawsze powinna być poprzedzona dokładną analizą wszystkich możliwych wariantów wykonania przedsięwzięcia i wybraniem spośród nich rozwiązania najbardziej korzystnego dla środowiska, a także określeniem działań minimalizujących negatywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko. Natomiast nigdy kompensacja przyrodnicza nie powinna być środkiem, który stosuje się tylko po to, by umożliwić realizację przedsięwzięcia.

Inwestycje, które mogą zostać uznane za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko określa się na podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010 nr 213 poz. 1397). Podkreślić należy, że jest to

jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji przedsięwzięć.

W przypadku przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach POŚ dla powiatu ostrowieckiego należy podkreślić, iż inwestycje już sfinalizowane charakteryzować będzie proekologiczny charakter. Do działań mogących zniwelować negatywny wpływ przeprowadzanych inwestycji możemy zaliczyć m.in.:

- stosowanie przyjaznych środowisku materiałów i technologii,
- prawidłowo prowadzona gospodarka odpadami mająca za priorytet ograniczenie ilości powstałych odpadów następnie selektywną ich zbiórkę i przekazanie ich posiadającym odpowiednie zezwolenia podmiotom,
- unikanie działań trwale przekształcających pierwotny krajobraz,
- stosowanie odpowiednich zabezpieczeń urządzeń i terenów objętych pracami związanymi z realizacją inwestycji ujętych w POŚ

W stosunku do konkretnych inwestycji należy przewidzieć odrębne działania zapobiegające naruszeniom zasobów środowiskowych. I tak:

- podczas termomodernizacji budynku pamiętać należy, że ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 nr 151 poz. 1220 z późn. zm.) wyraźnie zabrania niszczenia siedlisk i schronień ptaków prawnie chronionych. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r (Dz.U. 2004 nr 220 poz. 2237), jak też przepisów dotyczących prac budowlanych istnieje obowiązek dbałości o środowisko przyrodnicze. Aby zniwelować konflikty między człowiekiem a ptakami zmuszonymi dzielić z nami schronienia należy przestrzegać kilku podstawowych zasad:

1. Przed rozpoczęciem prac budowlanych zasięgnąć rady specjalisty ornitologa, który określi miejsca, w których gnieźdzą się ptaki, wskaże miejsca wymagające zamurowania i te niekonfliktowe, które można pozostawić ptakom do dyspozycji. Należy pamiętać o tym, że różne gatunki ptaków rozpoczynają lęgi w różnych terminach, dlatego najlepiej byłoby przeprowadzać ocenę w roku poprzedzającym remont.
2. Jeśli prace będą wykonywane w sezonie lęgowym – odpowiednio wcześniej zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd.

3. Zadbać, aby w odnowionych budynkach pozostały w miejscach niekonfliktowych otwory dostępne dla ptaków, zaś czynne przewody kominowe i wentylacja mieszkań zostały zabezpieczone odpowiednio wcześniej przed kawkami.
 4. W miejscach gdzie gołębie są szczególnie uciążliwe można zastosować zabezpieczenia także przeciwko nim, warto jednak tam gdzie to możliwe pozostawić im dostęp do miejsc, w których mogą zakładać gniazda.
 5. Jeśli to możliwe stosować tacki lub półki pod jaskółczymi gniazdami – można je systematycznie czyścić, a po sezonie usunąć
 6. Wieszac budki lęgowe dla gatunków, które mieszkały w budynku przed remontem, i straciły miejsca lęgowe.
 7. Należy pamiętać, iż nie tylko chronione gatunki ptaków korzystają z budynków, bardzo często są one również zasiedlane przez chronione ssaki, głównie nietoperze oraz kunę domową.
 8. W sytuacji w której zniszczenie ptasiego schronienia podczas prac budowlanych jest konieczne, należy zwrócić się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o uzyskanie stosownego zezwolenia wydanego w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz 627 ze zm.) oraz zapewnić temu gatunkowi zastępcze miejsce lęgowe. Podczas remontu czy termomodernizacji budynku należy zawieszać budki lęgowe dla tych ptaków w miejscach gdzie dotychczas miały swoje lęgi.
- realizacja zadań z zakresu rozbudowy infrastruktury drogowej (dopasowanie odpowiedniej technologii, zabezpieczenie nieprzerwanego spływu wód z nawierzchni jezdni, tworzenie kanalizacji burzowej, odpowiednie zabezpieczenie terenu prac ziemnych przed ruchami masowymi, odpowiednie zabezpieczenie krzyżujących się instalacji, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie dziennej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy, sporządzenie na etapie planów przejść dla zwierząt)
 - realizacja zadań rozbudowy zbiorników małej retencji - tereny Gminy Waśniów są obszarami o bardzo małej dostępności wody. Środowisko przyszłego zbiornika już na tym etapie charakteryzuje się znaczącym stopniem przekształcenia. Planowane prace nie zmienią więc jego zurbanizowanego charakteru. Należy podkreślić, że funkcje, jakie będzie pełnił zbiornik są bardzo istotne. Zakończenie budowy i napełnienie zbiornika może przynieść mieszkańcom ożywienie gospodarcze poprzez powstanie warunków dla rozwoju rekreacji i wypoczynku oraz związanych z tym usług,

- realizacja zadań rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz modernizacji oczyszczalni ścieków, budowa sieci ciepłowniczych (przeprowadzenie koncepcji rozbudowy sieci i instalacji zgodnie z warunkami ukształtowania terenu i rzeczywistymi potrzebami długoterminowymi, zachowania prawidłowych stosunków wodnych oraz ciągłości przepływu, odpowiednie zabezpieczenie terenu podczas prac ziemnych, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie godzinnej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy)
- realizacja zadania usuwania azbestu (stosowanie się do przepisów BHP oraz przepisów związanych z właściwą rozbiórką, składowaniem i wywozem materiałów zawierających azbest, wykonywania zadania przez wyspecjalizowane podmioty)

Wszelkie prace budowlane o ile obligują do tego przepisy (np. w stosunku do realizowanych przedsięwzięć, czy z zakresu ochrony gatunkowej) powinny być wykonane w uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, Inspektorem Sanitarnym oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W ten sposób istnieje szansa wyeliminowania ich ewentualnego, negatywnego wpływu na środowisko oraz obszary i obiekty chronione. Realizacja większości planowanych zadań będzie uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych.

10. WSKAZANIE TRUDNOŚCI NAPOTKANYCH PODCZAS SPORZĄDZANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Prognoza oddziaływania na środowisko powiatowego programu ochrony środowiska dotyczy szerokiego spektrum celów i działań związanych z rozległym tematem ochrony środowiska. Zagadnienia omówione w rzeczonym programie mają charakter poglądowy, dotyczą bardziej ogólnych wytycznych i wskazówek, przeciwny do szczegółowych i konkretnych rozwiązań jakie przedstawiane są zwykle w ocenach oddziaływania przedsięwzięć szczegółowych. Trudno zatem odnieść się do konkretnych technologii i rozwiązań technicznych. Stopień dokładności prognozowania jest wprost proporcjonalny do poziomu szczegółowości ocenianego programu. Projektowany program ma charakter głównie doradczy, wskazuje cele i kierunki jakimi należy się kierować w celu polepszenia stanu środowiska, nie jest dokumentem decyzyjnym nie zawiera więc konkretnych inwestycji.

Trudności wpływające z braku możliwości dokładnego oszacowania czasu rozpoczęcia i zakończenia prac związanych z realizacją inwestycji, uniemożliwiają dokładne określenie mocy oddziaływań skumulowanych i ich wpływu na środowisko.

Biorąc powyższe pod uwagę, nie jest możliwe zastosowanie precyzyjnej, uniwersalnej, odnoszącej się do konkretnych cech planowanych inwestycji - ilościowej metody oceny. Konieczne jest zatem zastosowanie jakościowej - opisowej metody oceny. Jest to jak wspomniano wyżej podyktowane niewystarczającym stopniem szczegółowości projektowanego programu.

Poza wspomnianymi przypadkami nie stwierdzono znaczących braków informacji i materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania rzeczony prognozy.

11. PROPOZYCJE PROPONOWANYCH METOD MONITORINGU I WSKAŹNIKÓW OCENY

Osiągnięcie wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego” celów nie jest możliwe bez prowadzenia systematycznego monitoringu przebiegu jego realizacji. Stały monitoring pozwala ocenić skuteczność podejmowanych działań oraz daje możliwość ich bieżącego korygowania. W ocenie realizacji programu niezbędnym jest ustalenie systemu wskaźników i kryteriów, którym podlegać powinny poszczególne działania. W projekcie Programu Ochrony Środowiska zaproponowano zatem system kontroli, oparty na mierzalnych wskaźnikach stanu środowiska i zmian presji na środowisko. Wskaźniki te można podzielić na trzy główne grupy, tj.: wskaźniki ekologiczne, ekonomiczne i społeczne. Informacje niezbędne do rzeczowej analizy i monitoringu będą na bieżąco gromadzone i przetwarzane i aktualizowane przez odpowiednie wydziały Starostwa Powiatowego

Tabela 8. Wskaźniki monitorowania Programu

Wskaźnik	Jednostka
Liczba mieszkańców powiatu ostrowieckiego	[os.]
Liczba bezrobotnych w powiecie ostrowieckim	[os.]
Długość dróg krajowych	[km]
Długość dróg wojewódzkich	[km]
Długość dróg powiatowych utwardzonych	[km]
Długość dróg powiatowych nieutwardzonych	[km]
Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej	[km]
Długość dróg gminnych gruntowych	[km]
Długość sieci wodociągowej	[km]
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	[szt.]
Jakość wód powierzchniowych	Wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2011 nr 257 poz. 1545)
Jakość wód podziemnych	Wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).
Ilość studni głębinowych	[szt.]
Długość sieci kanalizacyjnej	[km]
Ilość komunalnych oczyszczalni ścieków	[szt.]
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	[szt.]
Ilość ścieków wymagających oczyszczenia	[m ³ /rok]

*PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019*

Ilość ścieków oczyszczonych	[m ³ /rok]
Długość sieci gazociągowej	[km]
Jakość powietrza	Wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1031)
Zanieczyszczenia pyłowe ogółem	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia pyłowe ze spalania paliw	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia pyłowe z produkcji cementu i materiałów ogniotrwałych	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia pyłowe węglowe	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia gazowe ogółem	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia gazowe SO ₂	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia gazowe NO _x	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia gazowe CO	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia gazowe CO ₂	[Mg/rok]
Zanieczyszczenia gazowe pozostałe	[Mg/rok]
Poziomu hałasu	[dB]
Ilości odpadów komunalnych zmieszanych zebranych	[Mg]
Ilość czynnych składowisk odpadów	[szt.]
Powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych	[ha]
Powierzchnia użytków rolnych	[ha]
Powierzchnia gruntów ornych	[ha]
Powierzchnia sadów	[ha]
Powierzchnia łąk	[ha]
Powierzchnia pastwisk	[ha]
Powierzchnia zalesionych gruntów	[ha]
Lesistość	[%]
Powierzchnia parków krajobrazowych	[ha]
Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	[ha]
Powierzchnia rezerwatów	[ha]
Powierzchnia użytków ekologicznych	[ha]
Powierzchnia stanowisk dokumentacyjnych	[ha]
Ilość pomników przyrody	[szt.]
Powierzchnia zielni miejskiej i wiejskiej	[ha]
Powierzchnia cmentarzy	[ha]
Liczba elektrowni wodnych	[szt.]
Liczba elektrowni wiatrowych (liczba masztów)	[szt.]
Liczba instalacji wykorzystujących geotermię	[szt.]
Liczba stacji sieci komórkowych	[szt.]
Środki finansowe przeznaczone na edukację ekologiczną	nakłady [zł]
Środki finansowe przeznaczone na ochronę powietrza	nakłady [zł]

Środki finansowe przeznaczone na ochronę wód	nakłady [zł]
Środki finansowe przeznaczone na ochronę przyrody	nakłady [zł]
Środki finansowe przeznaczone na leśnictwo	nakłady [zł]

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań przedstawionych w Programie będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych. Uzyskane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm środowiskowych, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą stopień zaawansowania realizacji Programu i umożliwić dokonywanie na bieżąco niezbędnych korekt w tym dokumencie.

12. PODSUMOWANIE

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego”, została opracowana w oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232) a także ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.) i stanowi istotną część postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko. Zakres prognozy został określony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa – w szczególności art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) oraz z pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak: WPN-II.411.3.2013.MK z dnia 15.02.2013 r., a także z pismem Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach znak: SEV.9022.5.3.2013 z dnia 18.02.2013 r. Celem niniejszej prognozy jest określenie prawdopodobnych skutków wdrożenia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego” i potwierdzenie jego pozytywnego wpływu na środowisko i zrównoważony rozwój regionu.

Prognoza została sporządzona w oparciu o treść projektu aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu Ostrowieckiego” i stanowi określenie możliwych skutków, jakie mogą zaistnieć w środowisku w wyniku podjęcia lub zaniechania realizacji niniejszego programu i zadań z nim związanych.

Analiza celów „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego” wykazała iż korespondują one z celami dokumentów strategicznych traktujących o temacie ochrony środowiska na szczeblu państwowym, wojewódzkim i powiatowym.

- „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”,
- „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015”,
- „Strategia Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego”,

Problemy na które należy zwrócić uwagę z punktu widzenia realizacji projektowanego programu związane są głównie z gospodarką odpadami, racjonalnym wykorzystaniem surowców naturalnych, ochroną wód powierzchniowych i podziemnych, stanem czystości powietrza atmosferycznego, klimatem akustycznym, oddziaływaniem pól

elektromagnetycznych i edukacją ekologiczną. Ponadto wykazano wpływ inwestycji na poszczególne formy ochrony przyrody.

Powiat ostrowiecki jest obszarem typowo rolniczym z przemysłem skupionym głównie w okolicach Ostrowca Św. z głównym kierunkiem przyszłego rozwoju na ukierunkowanym na działalność usługową i rolniczą. Ziemia Ostrowiecka charakteryzuje się bogactwem przyrody i pięknem krajobrazu nie dziwi więc, iż duża część powiatu objęta została różnymi formami ochrony przyrody. Owo naturalne piękno wraz bogatym dziedzictwem kulturalnym stanowią solidne podwaliny do rozwoju turystyki i innych form aktywnego wypoczynku.

Na środowisko powiatu ostrowieckiego największy wpływ, bo ukierunkowany głównie na zmianę jego stanu będą miały inwestycje zawarte w Programie Ochrony Środowiska. Negatywne oddziaływanie będzie jednak charakteryzować jedynie etap realizacji i nie przewiduje się, by któreś z planowanych przedsięwzięć już po finalizacji mogło spowodować pogorszenie stanu środowiska. W przypadku realizacji inwestycji na cennych przyrodniczo terenach, należy tym bardziej szczegółowo przeanalizować wszystkie możliwe oddziaływania. Celem realizacji zamierzeń inwestycyjnych i organizacyjnych konieczne jest jednak pozyskanie przez władze powiatu i poszczególnych gmin wsparcia zewnętrznego.

W prognozie przeanalizowano aktualny stan środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz analizę zagrożeń dla jego poszczególnych elementów.

Do głównych zagrożeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu należy zaliczyć niedostatki w systemie kanalizacyjnym którym nadal nie jest objęta znaczna część gospodarstw domowych. Stopień skanalizowania wynosi niewiele ponad 60%. Istotną rolę dla stanu wód powierzchniowych odgrywa również głównie rolniczy typ zlewni, a co za tym idzie niekontrolowany, powodujący nadmierną eutrofizację dopływ biogenów, będących składowymi stosowanych w rolnictwie nawozów.

Podobne zagrożenia dotyczą powierzchni ziemi i gleby. W tym przypadku należy zwrócić dodatkową uwagę na problem dzikich wysypisk śmieci i niewłaściwie prowadzonej gospodarki odpadami. Problemy te wynikają głównie z niskiej świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są elektrociepłownie, komunikacja samochodowa oraz trudny do zebrania i opracowania danych wyjściowych, lecz ujmowany w danych statystycznych, sektor niskiej emisji, z małych i niezorganizowanych źródeł – małe kotłownie, paleniska domowe domów jedno i wielorodzinnych, które są najważniejszymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na obszarach wiejskich. Klasyfikacja

strefy świętokrzyskiej pod względem ochrony zdrowia, w porównaniu z wynikami oceny za 2010 rok uległa pogorszeniu w zakresie przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} i zmieniła status strefy z klasy B na C. Oznacza to że stężenia substancji na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji.

Problem hałasu dotyczy w większości głównych węzłów komunikacyjnych (dróg i linii kolejowych) oraz stref przemysłowych. Planowane inwestycje mogą czasowo zwiększyć zagrożenie hałasem, stan ten będzie miał jednak jedynie przejściowy charakter a dotyczyć będzie tylko fazy realizacji.

W żadnym punkcie pomiarowym na terenie powiatu ostrowieckiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych. Stale rozwijająca się sieć telefonii komórkowej o ile lokalizowana zgodnie z przepisami ochrony środowiska nie powinna stwarzać zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi.

Przedsięwzięcia, które zostały przewidziane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska można scharakteryzować jako proekologiczne, sprzyjające zachowaniu stanu równowagi w przyrodzie. W związku z ich pozytywnym wpływem środowiskowym i trudnościami w dokładnym określeniu finalnego kształtu planowanych inwestycji nie zaproponowano działań alternatywnych. Oczywistym jest jednak, że wpływ na środowisko niektórych przedsięwzięć a konkretnie prac towarzyszących ich realizacji wymagał będzie działań zapobiegających ich negatywnemu oddziaływaniu. Na obecnym etapie nie przewiduje się negatywnego wpływu planowanych inwestycji na cele ochrony obszarów Natura 2000 głównie dlatego że, żadna z planowanych inwestycji nie obejmuje ich obszarem swego oddziaływania. Ponadto raz jeszcze należy podkreślić iż, inwestycje przeprowadzane w ramach realizacji POŚ dla powiatu ostrowieckiego dotyczą przede wszystkim terenów zamieszkałych, już przekształconych, w większości oddalonych od obszarów objętych prawną ochroną.

Brak realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego będzie skutkował stopniowym pogarszaniem i degradacją walorów przyrodniczych i kulturowych regionu. Istnieje również ryzyko negatywnego wpływu takiego stanu na zdrowie i życie ludzi.

Analiza wszystkich założonych w POŚ działań, której to przedmiotem jest niniejsza prognoza, daje podstawy do stwierdzenia, iż ich realizacja spowoduje widoczną poprawę jakości środowiska, wpłynie na utrzymanie bioróżnorodności oraz będzie sprzyjać zachowaniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.